Growers Bank
San Jose, California, U.S.A.

Kapital ove banke premaša milion dolara a banka se bavi samo bankarskim poslovima. Među Jugoslovenima u Kaliforniji poznata je pod imenom „Naša Banka".

Gosp. J. I. Bujan, podblagajnik i član Upravnog Odbora ove banke — lično se interesuje da vaspostavi što tešnje trgovinske odnose između naše Kraljevine i Kalifornije — te zato naš trgovački svet treba na njega da se obraća za sva obaveštenja i posredovanje.

Ко жели да купи

лепо и добро имање у Београду или да прода треба се обратити у радњи
Соломона Ј. Коена
посредника
Кнез Михајлова ул. 24.

Таназовић
Фирмописац
израђује стаклене фирме са гаранцијом
Београд
Видинска бр. 17.

Palma
нераздериве каучук-пете за ципеле

Нова, врло корисна књига за жене
Д-р С. Ј. АЛКАЛАЈ
Лекар за женске болести и порођаје у Београду
ЗДРАВА и БОЛЕСНА
ЖЕНА
ПОПУЛАРНА РАЗЛАГАЊА
— Са 40 слика —
Цена д. 20·—
(са поштарином д. 22.—)

САДРЖАЈ:
ПРВИ ДЕО:
1) Састав и облик женских полних органа.
2) Улога женских полних органа: (менструација, трудноћа, побачај, порођај, бабиње и т. д.)
ДРУГИ ДЕО:
1) Болести појединих полних органа: (гонореја, катари и запаљења, мајоми, рак и т. д.)
2) Душевни поремећаји. — Хистерија. — Онанија.
3) Брак.
ИЗДАЊЕ С. Б. ЦВИЈАНОВИЋА — БЕОГРАД

Објава.

Одређена Комисија куповаће за Двор известан број за фијакере, теретна кола теглеће коње.

УСЛОВИ:

1) Узимаће се коњи расе Липицанери, боје: белци или зелени, високи најмање 165 см. на пантлици, стари од 4—7 г. да нису пастуви, да су потпуно здрави и да сигурно вуку.

2) Узимаће полукрвне коње, боје ма које, само једнаке у пару, високе најмање 170 см. на пантлици, старе од 4—7 г. да су потпуно здрави, и да сигурно вуку.

3) Узимаће тешке коње за терет расе и боје ма које, висина најмање 165 см. на пантлици, старе од 4—7 год. да нису пастуви, да су потпуно здрави, и да сигурно вуку на колима 2000 килограма.

Примедба: све писмене понуде са описом, по могућеву са фотографијама, слати на Управу Дворске Коњушнице — Београд.

После прегледа понуда, за оне које одговарају условима, Комисија ће путовати по целој Краљевини, преглед и пробу коња извршити, и на лицу места исплату вршити.

Управа
Краљеве Коњушнице

Још неколико комплета сензационог романа из недавне прошлости, који је изишао у 22 брошуре са 20 слика и био разграбљен

„Злочинци на престолу"

у самој ствари низ истинитих доживљаја чланова дома Хабсбурговаца, чија је публикација изазвала највећу сензацију, може се добити по цени од

Динара 10·— по комплету

по избору ћирилицом или латиницом, ако се новац пошаље унапред на администрацију

„Илустрованог Листа", Београд.

Još nekoliko kompleta senzacionog romana iz nedavne prošlosti, koji je izišao u 22 brošure sa 20 slika i bio razgrabljen

„Zločinci na prestolu"

u samoj stvari niz istinitih doživljaja članova doma Habsburgovaca, čija je publikacija izazvala najveću senzaciju, može se dobiti po ceni od

Dinara 10·— po kompletu

po izboru ćirilicom ili latinicom, ako se novac pošalje unapred na administraciju

„Ilustrovanog Lista", Beograd.

Власник и одговорни уредник за штампарију и лист Иван Брнић, Београд, Косанчићева улица 22. Телефон број 1751.

Појединн број
1·— динар.
Поштарина плаћена.
Појединн број
1·— динар.

ЗАБАВНИК

Илустрованог Листа

Независан породично-забавни лист. Уређује одбор. Излази сваке суботе.

Број 8. Београд, 25. II. 1922. Година I.

Добар закључак.

Пјер Валдањ.

Десило се тачно у седам и по сати у јутру, у соби хотела „Сидерије" у Мантони, када је леди Бикнор спазила да јој је украдена торба у којој се налазио њен накит.

Она је била затворила ову торбу у горњем претинцу свога ормана пре него што је легла, и извукла кључ који је такође затворила у једну златну кесицу, коју је ноћу остављала испод свога јастука. Нико није улазио у њену собу.

Ова соба је била најлепша у целом хотелу. Леди Бикнор, врло богата удовица, долазила је сваке зиме на југ да би избегла лондонске магле. Она је имала око педесет година, ситна, проседа, сасвим скромно одевена, и веома образована. Говорила је француски готово без нагласка, понашала се без охолости и без особите поверљивости. Једна собарица већ у годинама, стално је пратила.

Никада она није остављала торбу са накитом, изузимајући ноћу када је затварала сопственом руком.

Три дана пре догађаја, када је леди Бикнор уопште и дошла у хотел „Сидерију", господин Бурсоа, сопственик, опомену је, као обично, да му преда све ствари од вредности и накит на чување. Али леди Бикнор није имала код себе никаквих новаца, она је плаћала све своје рачуне у чековима. Имала је при себи само неколико новчаница за најнужније издатке. Што се тиче торбе у којој је био њен накит (а нико није знао шта се налази у овој торби), она се ни под каквим изговором од ње није хтела одвајати.

Пошто је открила крађу, леди Бикнор претрпе у срцу страшан удар. Њен први поступак требао је да буде, да одмах одјури до звонцета и да узбуни хотел.

Али ова Енглескиња није дозвољавала да се обмане. Лорд Бикнор, њен муж, научио је да влада својим живцима. Она седе и поче да размишља.

Крађа је извршена између једанаест сати увече и седам сати ујутру; могао је извршити само неко који добро познаје целокупно стање у хотелу, који је знао тајну брава и који је могао да тумара ноћу по собама у којима је знао сваки кутак и где шта стоји. Она је сумњала на некога од хотелске послуге, било човека или жену. Ако се она не вара, кривац је већ ишчезао са украденим стварима; утврдиће се одмах његова одсутност. Господин Бурсоа имаће о њему корисне податке и он ће бити ухваћен доста лако.

Да ли ће доћи собарица, звана Агатеја; која је доносила доручак у осам сати? Сумња леди Бикнор изгледа да је пала на ову девојку. Ако се друга служавка појави са послужавником, сумња на Агатеју биће оправдана; ако, напротив, она дође у собу, леди Бикнор се надала да ће увидети код ње извесну забуну, ма какав знак који би је овластио да иде даље са својом претпоставком.

Агатеја се појави у осам сати, носећи брижљиво чоколаду са хлебом намазаним маслом. Њен изглед и њени покрети беху потпуно природни; неколико уљудних речи које је она изговорила, биле су довољне да одагнају све зле помисли из главе Енглескиње; не, Агатеја није била крадљивица.

Осим надстојника хотела који је служио у трпезарији, леди Бикнор не познаваше остало особље. Према овоме требало је известити господина Бурсоа што пре, да би јој помогао у истрази.

Он се појави, смешећи се и показујући се врло љубазан. Али при првим речима његове пансионерке, на његовом лицу показа се запрепашћење. Леди Бикнор рече:

— Ја сам имала у овој торби накита у вредности од седам стотина хиљада франака.

— Седам стотина хиљада франака! узвикну господин Бурсоа зачуђено.

У истом тренутку лична собарица леди Бикнор уђе код своје господарице. Господин Бурсоа изрази погледом господарици сумњу на ову собарицу, али му она на исти начин одговори да је сигурна у своју служавку.

И они предузеше без оклевања прве мере. Хотел ће бити затворен, нико неће изаћи и господин Бурсоа отићиће лично да извести полицију.

— Пошаљите ми одмах госпођу Бурсоа, рече леди Бикнор.

— Госпођа Бурсоа је отишла јутрос аутомобилом из хотела са својим рођаком, ради набавке потреба у Ници.

И он додаде:

— И њен рођак Алберт, — Ви га познајете, — он вас служи за столом. Он је наш надстојник. Они ће доћи кроз један сат, они ће нам помоћи.

Леди Бикнор је доиста пао у очи овај младић сурова лица и претерано услужан. Она је такође познавала добро госпођу Бурсоа, гојазну особу, стару око четрдесет година, трому, тужног и преморeног изгледа.

Господин Бурсоа изађе и чуло се само како наређује. Требало је затворити све излазе хотела и све присутне подврћи надзору.

Али није протекло ни пет минута, када се у кући зачу вика; врата леди Бикнор отворише се нагло и господин Бурсоа, блед и очајан, уђе у собу. Многи путници, чувши узбуну, следоваху му. Он се сруши на једну столицу, па пружајући леди Бикнор једну хартију, рече испрекиданим гласом:

— Ево шта сам нашао! Како нисам приметио раније? Писмо је било на моме писаћем столу!... То је срамно!... Алберт и моја жена!... Не остаје ми ништа друго него да се убијем.

У писму су биле написане читко и мирно ове речи:

„Селена и ја волимо се одавно. Ми одосмо. Не мучите се да нас тражите. Ми смо предузели све потребне мере предострожности.

Алберт.“

Господин Бурсоа додаде јецајући:

— Они су и лопови!... Ја сам обешчашћен.

Међутим комесар полиције уђе у собу.

* * *

Један сат доцније комесар полиције имађаше велики договор са леди Бикнор.

— Ствар ми изгледа јасна, рече јој он. Госпођа Бурсоа варала је свога мужа са овим рођаком. Они су очекивали само згодну прилику да умакну. Они нису могли да одоле мамцу ваших накита. Све је ово простачки. Према времену које су имали на расположењу, они су сада далеко. Мора да су прешли границу.

Али леди Бикнор, са својим сивим очима пуним искуства, одговори гласом сигурним:

— Не, господине, госпођа Бурсоа није варала свога мужа.

— Од куда ви то знате? Рођак признаје.

— Она није варала свога мужа! Ја сам је посматрала само неколико сати, али то ми је довољно. Верујте ми, господине комесаре, неверна жена нема израз лица ни очи верне жене. Госпођа Бурсоа је лопов, ту се слажемо; али њено браколомство није у питању. Ах! жалосно створење! Више од четрдесет година... један љубавник од двадесет и пет... то значи — ви ћете се сложити са мном — једну драму! Када жена има сличну драму, то се примети. Ослоните се на моје искуство као старије даме. Ова жена је једно тромо створење; њен рођак има душу пустахије; али творац злочина је само онај који има оруђе, то је муж, главом.

— Ох, госпођо! запрепасти се комесар.

— Ви ћете увидети да је ово тачно. Он је измислио бајку о неверству... и признајем да није рђаво смишљено. Моја собарица, која је честита али глупа жена, причала је да ја носим увек са собом наките од велике вредности. Бурсоа је припремио свој напад; он није имао муке да убеди рођака; што се тиче жене, она се покорила глупо, не водећи рачуна ни о чему, само да постане богата. Да вара свога мужа ова дебела жена са умртвљеним очима!... Дакле, пазите на мужа. Кроз кратко време, под некаквим изговором, он ће напустити варош. Пратите га, он ће вас одвести код друга два лопова.

* * *

Петнаест дана после овога, Бурсоа, који се претвараше да је очајан, затвори хотел и објави да путује у Париз.

И ухватише три разбојника сутрадан у Ђенови у тренутку када су се требали укрцати у лађу за Јужну Америку.

Осим три прстена, који су вредели петнаест хиљада франака, леди Бикнор пронађе сав свој накит.

С француског Н. С.

Новембарска ноћ.

Алексис Бонвие.

I.

Друштво за сузбијање тајног лова донело је своја решења. Ура, господо ловци, ура! Зрна из чуварских пушака обојиће крвљу жбуње у шумама.

Купот, чувар Сатиниске шуме, има скоро педесет година; то је још снажан човек, на његовој мркој кожи нема још ниједне седе длаке; коса и брада су оштре као длаке дивљег вепра; поглед из његовог црног ока пада као терет на онога у кога гледа; усне су му танке и без боје. Приморан да живи у шуми, ћутљив је, навикнут на патњу и тугу.

У тридесетој години је имао жену и двоје деце... Жену му је одвео један ловац из Париза, а сину, када је једног дана јашио на пушци, зрно раздроби главу.

II.

Купоту је остала само кћи, лепа као и њена мајка: мрке коже, црних очију и плаве косе.

Како је Жана имала већ преко двадесет година, она се заљуби. И увече, када се њен отац врати, остави пушку на своје место, скиде докољенице и леже на постељу; и када Биско, његов велики, жути пас поче да хрче на пепелу — она одјури у шуму, да пружи своје лепе, свеже образе дебелим црвеним уснама свога драгана.

III.

Ветар дува кидајући лишће са дрвета, жбунови се савијају, бршљани се љуљају и шуме...

Купот прогунђа:

— Хе, хе! Баш је подесно време за лопове... Како би било да мало одем до шуме?

И он узме пушку, намести докољенице, па без ловачке торбе и пса, прескочи зид и уђе у шуму.

— Добро! ево стазе... О, о, трава је изгажена, овде као да се налази неки човек!

Клече на земљу, упали труд и при слабој светлости поче испитивати на све стране.

— Ништа!... ни трага... Гле, некакав човек!... Сада напред!

И подижући се на врхове прстију да се не би чуо, — он пође.

— Јао!...

Паде.

— Нигде светлости.

Сагнут, пипајући тражи.

— Једна огрлица!... Ах, ах, видећемо докле ће тако бити.

Тада, пузећи четвороношке и пипајући, пође стазом; коприва и трње пале и боду тело; он увек иде напред, а његово око, навикнуто на мрак, труди се да продре кроз мрачну шуму.

— Још један! Већ други! Шта? Још! Можда их више нема!

И он се одједном подиже и скочи у сенку једне букве. Глава му је нагнута напред, око продире кроз шуму, пушка му је наслоњена на прси, прст стоји на обарачу. Слуша како жбунови и трње шуште под ногама, које се удаљавају.

Купот се не креће.

IV.

Крај од шуме једва да је удаљен од чувара за сто корака; могу се дакле, и у ноћи распознати сенке оних који би прошли.

Пошто Купот прегледа шуму последњи пут у 10, а први пут у два сата ујутру, то лопови у том размаку долазе да узму своје замке.

Добро! Он ће чекати... Чекаће мирно. Ситна киша кваси његово ознојено чело: ветар слепљује уз његову топлу кожу хладно одело.

Шта мари! Чича Купот ништа не осећа. Он стоји храбро на месту, вреба, хоће своју дивљач; његово ће зрно размрскати некоме главу; он ће убити, па био то човек или животиња.

Само онај који је живео у шуми, може разумети његово узбуђење... разум му се мути, прси дижу, дисање је јако, руке као гвожђе стежу пушку, а прст му дрхти на орозу.

Већ је један сат откако стоји ту, непомичан као дрвеће око њега...

Најзад нешто зашушта. Суво лишће зашуме под нечијим ногама. То је човек.

Купот сину очима. Сасвим јасно види како прође некакав човек и како стаде на крај шуме... Затим се поче лагано шетати, окрећући се на све стране.

— Он није сам, прошапта Купот, господин ишчекује своје друштво.

И његови прсти још више стегоше пушку

V.

У шуми је чуло слуха врло осетљиво; уво чује сваки шум: покрет лишћа, дивљач кад пролази, кораке људске. Чувар напрегну слух — неко иде; трње зашушта на стази којом је прошао. Он је разумео: опкољавају га. Дакле, они неће само дивљач, него и њега.

— Ха, ха! чини ми се да је то цело једно друштво. Али док не дођу други, разговараћемо се мало са овима. Он напери пушку... Кораци се приближују. И када се насред стазе појави нека црна прилика...

— Бум!...

Купот опали, а у шуми одјекну пуцањ.

Ветар дува... дрвета се савијају... Човек који је стајао на крај шуме, отрча некуда.

VI.

Купот сачека неколико тренутака, па пошто је било све тихо, он пође напред, пузећи и влачећи пушку за собом... Његова рука се окваси у крви његове жртве... Чувар се трже и сав се стресе. И ако се смрти није бојао, додир са лешином га уплаши.

Запали труд и принесе га крвавом лицу. Онда страховито узвикну и чупајући косу поче се ваљати по трњу, јечећи од бола...

Убио је своју кћер.

Превео Р. О.

Цијанкали.

Ернст Грау.

Хајнц Брандауер, чувени филмски глумац, био је већ и сувише очајан.

— „Али Мели! Твоја љубомора је безумна! Шта могу ја ту, и је ли моја кривица што мя се сваког дана донесе стотину букета и писама? И сад, ствар с Ева Евен! Ми смо једно другом ушли у игру, што треба једном да и сама увидиш; нећу ја, ваљда, да за сваку представу дресирам нову партнерку!“

Мала госпођа Мели не даде се убедити. Она остаде у куту канабета; са зарівеном

главом у свилене јастучиће, она ја тихо плакала и јецала.

— За Бога, престани с плачем! Хајнц скочи; трчао је по соби; немогуће је дати филм без женске улоге, или, треба ли, ваљда, да напустим глуму и постанем винарски трговац?

Не доби никаква одговора. Љутит, напусти собу.

У лепој глави мале госпође беше сазрела ужасна одлука.

— Кад не може бити мој, неће бити ни ове друге... морамо обе нестати!

Одмах затим ружичасти пудер покри трагове суза и госпођа Мели изађе.

Уђе у најближу апотеку и с нешто несигурним гласом захтеваше две флашице цијанкалија.

Апотекар, дебељко, пријатан господин, смешкао се.

— Али, без полицијске дозволе, милостива госпођо? Зашто вам је потребан отров?

— Хоћу... желим... морам да отрујем моје болесно псето...

Она се не усуди да подигне поглед.

Апотекар је знао доста. Смешкајући се, постави дијагнозу: убиство и самоубиство, мотив: несрећна љубав. Он припреми обе флашице, залепи на сваку по једну етикету са страшном мртвачком главом, предаде их малој госпођи са жељом да се њезино псето ослободи мука, што пре.

Пополне отпочињале су представе за нови сензациони филм: „Бездна Љубави". У главној улози: Хајнц Брандауер и Ева Евен.

Госпођа Мели знала је то; знала је садржину целог филма из рукописа, кога јој је Хајнц прочитао. На основу тога сковала је и план.

Дође пополне и госпођа Мели отпрати Хајнца до атељеа. Уосталом, то није било ништа ново: мала госпођа славнога глумца била је у стакленој кући обична појава.

Тако и данас. Читава војска филмских представљача таласала се без реда, појављивала се и нестајала, да се опет слије, чим апарат буде стављен у покрет. Мели је увек у њиховој средини. Ни једно њено око не скида се са ривалкиње, за којом њен Хајнц чезне и којој тако нежно заносно тепа. Но, последњи пут: осветa је тако близу!

Изводи се одлучна сцена. Госпођа Мели дрхти целим телом; доњу усницу стеже зубима. То мора бити. Реквизитор доноси малу флашицу отрова, с којом ће се, по програму, отровати омрзнута супарница. Равнодушно оставља је он у за то одређени сандук и не помишља да два ока оштро прате сваки његов покрет. Он одлази другим пословима. У метежу нико не примећује да госпођа Мели кришом мења флашицу са оном купљеном у апотеци.

Сценарије намештене: „Снимање! Почињи!"

Ева Евен пашта се с драганом. С пуно оданости и страсти, она лежи у његовом наручју. Он је напушта... следује величанствена игра гестова... нагло дохвата флашицу с отровом, наслања је на усне и с ужасним узвиком пада на под.

Сви трче. Несретницу спуштају на један кревет. У истом тренутку одјекну један други узвик, ужаснији од првога. Госпођа Мели Брандауер лежи на простирци исто тако с флашицом отрова, коју држи у грчевито затвореној руци.

Сви су збуњени; највише редитељ, који сравњује обе флашице с истом мртвачком главом и истим ужасним натписом: цијанкали.

Сад одјекну и трећи узвик. То беше Ева Евен. Она беше скочила са покретима пуним раздирућег бола. Са притиснутим рукама на трбуху, она потрча са свога места. Неколико тренутака доцније узвикну такође и госпођа Мели. Држећи се за трбух такође, она се изгуби у истом правцу. Сви полетеше за њима и затекоше обе у очајној борби око кључа на једним малим вратима. Но катастрофа дође много пре но што борба беше одлучена, и то: ужасна, грозна...

Још истог вечера оде Хајнц Брандауер до апотекара који је малој госпођи продао отров. И овог пута он се смешкао:

— У свима случајевима дејство је исто: не убија, а помаже.

Оба човека насмејаше се, а затим се руковаше. Госпођа Мели беше излечена од како је са супарницом пропатила исте болове.

Суботица. Прев.: Д. Н.

Против опекотине.

Када се човек испече на ватри настају болови, јављају се мехури, отварају се ране и опекотина се тешко и споро лечи. Да се зло што пре отклони, постоји један старински лек. Чим се човек испече, треба опекотину премазати свежим, чистим медом, поновити то неколико пута и задржати мед на испеченоме месту два до три дана. Болови се тако ублаже и мехури се обично и не појављују.

Тај је лек пронађен случајно и пронашло га је једно дете. Седећи крај ватре, испече руку и мислећи да је вода, стрпа руку у суд са скоро извареним медом. Бол је уминуо и дете је дуго држало руку у меду. Тако се брзо излечило.

Питање о библиотекама.

Колико је већ година, како је потписан мир? Одавно већ може се рећи, Београд и цела земља са њим, могли су се посветити својој најпотпунијој обнови, повраћању ка оном старом, предратном, ако не некој својој ренесанси. И за све ово време, Београд још није добио своју библиотеку, велику књижницу за народ, где људи жељни сазнања и образовања могу проводити сате и дане.

Да, Београд још нема своје библиотеке. Одавно се то питање протеже, на срамоту највиших државних инстанца, које су позване да штите и шире просвету, да потпомажу храмове културе. Годинама су књиге што су заостале од старе Народне Библиотеке, лежале у прашини и по сандучићима и сандуцима, мишеви су их тризли и правили примесу словима, а нико од људи није могао да се користи, да их погледа за тренутак, а некмо ли да их чита. Говорило се: нема зграде. Нема куће где би се могле књиге сместити и отворити књижница за посетиоце. И под тим изговором је једна велика варош (узмимо да је сада Београд једна велика варош) страдала од некултурности, гладовала у бездуховности. Три године и више, није било могуће наћи у Београду најпотребније стране и домаће књиге, и још у времену када су цене књигама скочиле и када је било немогуће многим сиротим интелектуалцима да их набаве, нарочито стране. Многима није било могуће предузети студије, или наставити писање започетих дела — није било неопходних књига за консултовање. И то у престоници једне велике државе која хоће да живи!

Треба видети загребачку библиотеку. Треба ући у њу и осетити се као у храму. Можда је то још и сувише раскошно за духовно стварање, али привлачно, импозантно. Београд је од првих дана требао љубоморно створити себи једну такву библиотеку, или бар смиренијег стила, али већих димензија и већег броја књига. Једну велику салу за читање, као ону Nationale у Паризу. Међутим преостале књиге су јели мишеви, комисије су се вукле по Бугарској да поврате књиге однесене из старе Народне Библиотеке, али углавном, библиотека ни дан данји није отворена за народ. Срамотно.

Кад Београд тако стоји са својом првом и последњом библиотеком, тек онда се може претпоставити како се стоји са библиотекама у унутрашњости, са ширењем просвете у земљи, са распростирањем духа! Док остале напредне земље, па чак и садања Русија, стварају библиотеке покретне, на колима и у лађама (у Америци), по возовима (у сов. Русији) и све те покретне библиотеке путују кроз целу земљу, задржавају се у разним местима, дотле се код нас и не мисли на подухватање најпростијег система просвећивања.

Ни онај посао, који је тако корисно служио пре рата, стварање народних књижница по унутрашњости, ни тај рад није сада обновљен. Све је предато забораву, занемару. Тако је то, кад Београд у свему предњачи.

У времену кад у Београду живи толико странаца, нарочито Руса и Француза, који су лишени литературе на својим језицима, један дом који би требао да их прихвати и да им помогне, — једна велика и богата библиотека, — тога баш дома нема у Београду.

Докле ће све то трајати? Сви они који се занимају мишљу и књигом неће до краја уђуткивати свој револт против званичног немара.

Св.

Мисли.

Да је Бог за стварање света сазвао комисију, свет ни данас не би био готов.

Левис.

*

Живот је борба у којој нико не побеђује.

Раупах.

*

Живот једно једино своје обећање одржи, а то је смрт.

Берн.

*

Резигнација је јунаштво под папучом.

Хилер.

*

У љубави можеш и красти само не смеш варати.

Енгел.

*

Изгубљена илузија стаје много година живота.

Кери.

*

Што си лакши, лакше ћеш пловити по реци живота.

Ауербах.

*

Нада је животиња женског рода.

Сафир.

*

Нада је хлеб несрећних.

Иго.

*

Божје воденице мељу споро, али добро.

Плутарх.

Лепа балерина Нина Тини је незадовољна својим животом. Она пристаје да послужи као оруђе својих пријатеља против Добровољцева, да се на тај начин освети овоме старцу, који је упропастио њену матер. У међувремену се Нина упознала са чиновником Лавренћевим, заволела га и машта о промени свога живота. Наташа, сестра Лавренћева, заволела је поручника Васиљева који њу изневерава и жени се богатом Зином Осетров. На другој страни ћенерал Добровољцев, брат распусног старца Добровољцева, узима за жену лепотицу Лику, ћерку грофице Ладишчев, која полази за старога ћенерала само из рачуна. Графица Ладишчев пред смрт поверава својој поћерци Султанет да је и Лика њена усвојеница и да ће по пунолетству наследити велико имање својих правих родитеља, такође племића. Она наговештава да Лика негде у свету има и брата. Међутим Лика, не знајући ништа о свему томе, води раскалашан живот, почиње љубавну авантуру са ађутантом Мињаевим, а истовремено страсно жели и љубав случајног познаника младога грофа Ромбека, који такође воли Лику, али га одбија њена развратност.

Љубав и страст.

Роман из предратног високог руског друштва.

7.

Мињаев затвори очи и удуби се у размишљање. И не чу Царамавирова, који беше ушао, док се овај не створи пред њим.

— Потражио сам вас... Ако Бога знате, избавите ме из невоље... Треба ми новаца!— прекиньао је Миньаев.

— Кад бих и сам имао!... — рече Царамавиров, стежући му руку са саучешћем. Али, на жалост немам ни ја!...

— Можда бисте ме умели упутити на кога... До сутра их морам добавити...

— Додуше, познајем једног зеленаша... Али тај узима огроман проценат...

— Ах, та свеједно! Макар сто рубаља... Нећу вам никада заборавити учињену услугу...

— Почекајте ме, сад ћу се вратити.

— Зар не би било боље да и ја пођем са вама?

Царамавиров га увери да ће он сам брже доћи до новца. Миньаев опет седе на диван.

— Дакле, шта сте учинили? — упита он нестрпљиво Царамавирова, док овај још не беше честито ни врата отворио.

— Како се узме... Даће на меницу...

— Колико?

— Триста рубаља на меницу са сигурним потписником.

Миньаев се покуњи.

— Одакле да је створим?... Кад бих имао каквог пријатеља капиталисту, не бих се вама ни обратио с том молбом!

— И то не би могао дати новац ни данас ни сутра...

— Мени је новац баш за сутра потребан... Макар и мању своту, сто или бар педесет рубаља...

— Пристаните да вам ја позајмим колико имам у џепу: двадесет и пет рубаља. Сутра ми добавите бланкет са потписом генерала Добровољцева и од добијене своте имате да дате трећину мени за учињену услугу.

— Са потписом генерала Добровољцева... Како је то лако рећи! Ни за шта на свету не би генерал пристао да потпише меницу?!

— Знам ја то и зато вас и наговарам да дођете до његовог потписа баш на који било начин... Јеврејин вам онда неће одрећи!

— Пре бих језик прегризао него што бих замолио генерала за тако што!...

— Ко вам каже да га треба молити!... — осмехну се лукаво Царамавиров. — Та нисте ли ви већ дуго у његовој служби?...

— Две године као његов ађутанат и сем тога живим под његовим кровом.

— Дакле, у томе случају вама је добро познат генералов рукопис. Шта више, не би вам ни било тешко да набавите оригинал или да подесите његов рукопис!...

Миньаев се преметаше с ноге на ногу, гледајући у под. Није имао смелости да погледа Царамавирову у лице.

— Дајте ми руку! — рече Царамавиров и потапша га по рамену. — Ето, узмите ових двадесет пет рубаља! Више немам... И постарајте се за ту меницу...

То вече поручник Миньаев проведе за писаћим столом.

Он растури по столу хартије са потписима генерала Добровољцева, трудећи се да подеси слово по слово. Ипак му није испало за руком да добије сличност у целини. Већ је исписао неколико листова, а никако није могао успети у намери.

— Не бих морао баш толико да се мучим око тога, — помисли он у једноме тренутку. Не би марило па и кад би било мале разлике! И онако ћу врло брзо исплатити меницу, те нико неће ни дознати за њено постојање.

И тако премишљајући о предстојећем састанку са генералицом, лепи ађутант упињао се и даље да што боље подеси генералов потпис.

На томе га послу затече и сам генерал. Вративши се кући, Добровољцев спази светлост у кабинету и зачуди се.

»Провреднио се, — помисли он. — У последње време био је занемарио посао«.

Он уђе без куцања у кабинет. Миньаев скочи као опарен и брзо покри хартије упијачом.

— Зар још радите? Тако касно? — Рече он и помилова свога љубимца по образу.

— Мора се радити, ваше превасходство...

— Постали сте марљиви и предани послу: нећу вам заборавити вашу усрдност!

Кад он изиђе из собе, Миньаев се опет даде на посао, али сада се пожури да га што не би опет омело. Затим задовољан својом вештином угаси светлост и леже да спава.

XXIV.

Превртљивост судбине.

Диван летњи дан. Улице тек што су биле поливене и освежено дрвеће распростирало је пријатан мирис унаоколо.

Наташа се некада веома радовала лету, али сада, изишавши на улицу, уздахну тешко.

Небесно плаветнило, мирис цвећа и зеленило, па и само сунце подсећало је на минуле дане среће, када је, пошто је најзад поверовала у љубав Васиљева, шетала под руку са својим вереником по сеновитим стазама парка у Жељезноводску.

— Како је пријатно, како сам срећна! — Говорила је она тада са усхићењем. — Знам колики ме посао чека ове зиме, непријатности, а можда и разочарења! Уосталом сада не желим да се предајем таквим мислима!

— Ове зиме тебе чека још већа срећа, — уверавао је Васиљев своју вереницу, а његове очи, пуне ватре и страсти гледале су тако нежно, и лице му је имало израз суште доброте, тако да је Наташина сумња потпуно ишчезавала. — Мораш имати мало стрпљења, Наташа, и веруј ми, бићемо срећни!

И она му је веровала све до кобног часа, када јој је Зина Осетрова саопштила вест о својој удаји за поручника Васиљева.

Никада, ни у часовима најдубљег очајања и туге, Наташа није чак ни у мислима корела свога несуђеног. Она га је и одвећ волела, те се није могла помирити са мишљу, да је он свесно преварио и желео нанети толики бол и патњу. Вероватно јој је послао писмо, које се изгубило на пошти... Ко зна какви су га разлози руководили да се одрекне својих планова и ожени богатом Осетровом!...

Протекоше и неколико месеци без зрачка наде на боље дане, а успомена на прошле била је слаба утеха за промашени живот.

У канцеларији су је сви волели, ма да се ни с ким нарочито није дружила. Имала је добро срце и била је веома предусретљива, па је радо помагала другима у послу. Одликовала се знањем страних језика, због чега је и примала већу плату.

Баш је овога јутра требала да је прими.

Благајник је предусрете необично љубазно.

— Дотераћете ви и до министарске плате, — нашали се старац. — Почели сте са тридесет рубаља, па дотерасте близу стотине! Почекајте само мало, голубице, ето ту на клупи, док свршим с овим рачуном, иначе се може десити, да ми се омакне каква грешка... Мрзело би ме почињати из почетка... Ето вам новина, — рече он, пружајући јој један лист из неких престоничких новина.

»Несрећан случај«, — паде јој поглед баш на наслов из дневних вести. — »Покушај самоубиства поручника Константина Васиљева у официрскоме дому...«

Новине јој испадоше из руку.

— Изволите, Наталија Ивановна, — позва је благајник. — Стојим вам на расположењу...

Она се не одазва, а кад је дошла мало к себи, прелете још једном очима вест до краја.

— Још је жив! — Узвикну она и излете из канцеларије, не примивши плату на запрепашћење старога благајника.

У колима поново узе читати кобну вест. Тако је дознала, да су га пренели његовој кући и да су лекари констатовали повреду очних нерава.

— Јадна Зина! Каква је несрећа снашла! После неколико месеци срећнога живота...

Када је ушла у гостинску собу затекла је Зину немарно одевену, неочешљану, како издаје наређења послуги. Собарица је баш трпала у сандуке разну стакларију и ситнице, а остала служинчад је скидала тешке засторе и слагала их у велике сандуке, посипајући све нафталином.

— Јадна, јадна Зина! — рече Наташа и загрли је. Очи јој беху пуне суза.

— Ах, то си ти, Наташа!... Како видиш, заузета сам око паковања... Имала бих се чиме и похвалити: удала сам се!...

— Има ли наде на оздрављење? Како се он осећа? — Глас јој је дрхтао од узбуђења.

— Нико није ни за тренутак несумњао да ће остати у животу! — одговори Зина сувим тоном, као да се тицало нечег веома непријатнога.

— А вид?

— Ослепио је, душо моја, за вечита времена... Чим је то питање постало јасно, сакупила сам људе и ето, пакујемо...

— Хоћеш да га одвезеш у оваквоме стању?

— Није него! — и Зина прште у смех, од кога Наташу подиђоше жмарци. — Отац ми је удешавао стан за примање гостију, за срећан живот. Мислио је, удајем се за лепога официра, па ће ми долазити на соаре-а кнежеви и барони... А на шта је испало! Да водим слепца за руку!... Таман посла!... Вратићу се своме оцу. И онако сутра истиче рок за киријe!...

Наташа је стојала као укопана и бледа као смрт.

— Ти ћеш се вратити оцу, а шта ће бити с њим? — Одважи се она да је запита.

— Нека ради шта зна! Нека се они у пуку побрину за њега... Дочекала сам срећу, нема се шта рећи... Поклањала сам му брилијантска дугмета и прстење, а шта сам ја од њега видела?... Нека се маје ко хоће с њим! Ја се одричем те части...

Наташа на то ништа не рече и не опростивши се са Зином окрете се и оде.

Она се врати пешице у канцеларију, прими прво плату, па се упути своме шефу:

— Молим неколико дана осуства, — рече она. — Имам тешког болесника код куће, па би било потребно да га негујем... Молим, да ми се у путу милости одобри ова моја молба.

Чим се Наташа нашла код куће даде се журно на спремање своје собе. Изнела је из ње непотребне ствари, а затим је отишла својој газдарици и од ње измолила један диван, који је наменила себи.

После подне пође да уходи Зинин одлазак. Посматрала је, шеткајући по улици, како су износили ствари. Најзад се и Зина појави и седе у кола. Наташа чисто одахну. Журним кораком упути се она кућном вратару, тутну му у руку рубљу и рече:

— Сад ће стићи кола за спасавање, те ћете помоћи болничарима да се смести у њих Константин Александровић.

Она није ни посумњала у пристанак болесника и чврстим кораком упути се уз степенице.

Врата беху отшкринута. Наташа уђе.

Болесник је лежао на дивану, који је био намештен насред собе, а поред њега на поду дремао је његов посилни.

Мислила је да ће јој срце препући од јада! Док је једном руком притиснула груди, као да се плашила да не ода кукање свога срца, другом додирну благо миле руке и рече испрекиданим гласом:

— Ја сам, Коста, Наташа... Сад ће те пренети мојој кући... Биће ти боље и угодније... Знам све... Видећеш, како ћу те неговати... Само преко дана идем на дужност...

Говорила је као да су се тек од јуче растали.

— Наташа! — Зајеча болесник. — Драга Наташа!...

— Тише, тише... Не смеш да се узбуђујеш....

— И ти си се одлучила да узмеш на себе бригу око једног слепца!... Та толико је викала да би и глув морао чути и отуд знам шта ме је снашло... Све је покупила и отишла... Каку су ларму дигли!... Бар да ми је рекла због!... А ти се и не преломишљаш, сиротице моја!...

— Зар би друкчије могло и бити? — Одговори Наташа готово весело. Нека и сузе теку низ образе — он их не може видети. Сва је мука владати гласом... И она настави привидно спокојним тоном:

— Све су припреме готове... Видећеш већ, неће ти бити рђаво... Газдарица је врло добра жена. И лекара ћемо одмах позвати телефоном....

Док је болесник приносио њену руку уснама, она се окрете. да не би случајно канула која суза на ту милу руку.

XXV.

Страст.

Мињаев се врло брижљиво спремао за састанак, и дуго се дотеривао пред огледалом.

Откуца девет. Дакле, кроз један сат... Ма да је био навикао на лаке победе, ипак је осећао велико узбуђење.

Тако! Сад је готов! Још један поглед. У огледалу се оцртаваше његова елегантна појава. Био је задовољан, јер је сматрао себе за неоспорно лепог човека.

Он стиже у ресторан Контана у четврт до десет, и одмах, не часећи часа издаде потребна наређења:

— Мало цвећа... Неколико црвених ружа... Пошто смо већ вечерали, није потребно никакво јело... Само шампањца спремите. Марку Креман Розе две боце. И црне кафе. Јесте ли разумели?

И заваливши се у наслоњачу, Мињаев чекаше.

Непријатно је чекати. Па и он није био навикнут на то. — Био је и сувише размажен.

На то у ресторан стиже неко ново лице.

— Кабинет...

И ако је добро натукао панаму на главу, ипак вратар познаде у новоме госту грофа Ротбека. Издашан господин тај гроф! Штета што не долази чешће у њихов ресторан. Добро плаћа, те се види да је богат...

— Сви су заузети, одговори он жалосним тоном.

Однекле се чуо женски писак. Ротбек се стресе од гађења.

И у такав локал треба да ступи нога његове светиње!...

— Идем да дочекам кола и предупредим да нема кабинета, — рече он вратару, — а ти остани овде!...

Имао је као неко предосећање кад ће Лидија стићи, и није се преварио у очекивању. Прва наредна кола... Иако су то била унајмљена кола, он поузданим кораком приђе вратима и отвори их.

— Ах! — Лика га је сместа познала.

— Мој ауто стоји спреман... Седајте! — Рече он заповедним тоном, а његови танки прсти стегоше чврсто њену руку. Ротбек јој поможе да се попне у аутомобил и викну шоферу:

— Кући!

— Грофе! — поче Лика.

— Ни речи! — процеди он кроз зубе.

Она се замота у свој огртач и тако стигоше ћутећи до грофовог стана. Она спусти вео на лице онако, како би урадила да уђе крцмице у ресторан. Он отвори врата својим кључем и пропустивши је испред себе, рече одсечно:

— У атеље...

Она пође неколико корака, па застаде.

— Дакле, шта је? — Упита гроф, лаконски.

— Мрак!...

Он покуша да запали електрику, али узалуд. Била је покварена.

Тада, опрезно ступајући по закрченоме атељеу, он приђе великоме светњаку и упали свеће...

Лика се спусти у наслоњачу, диже вео с лица и збаци свој огртач. Била је обучена у танку батистану хаљину украшену везом, испод које се јасно оцртавало цело њено тело. Кроз беле свилене чарапе прозирала се ружичаста кожа мајушних ногу у белим ципелицама.

Ротбек је обухвати погледом и стеже своје прсте тако јако да су зглавци пуцали и поче говорити задиханим гласом:

— И ви сте бацили стид под ноге и потрчали на љубавни састанак у онај ресторан! Одговарајте! — Он је дохвати за руку. — Хтели сте да уђете у кабинет Мињаева?!

Она изазивачки климну главом.

— Беднице! — узвикну он ван себе. — Зашто си искидала моју душу и погазила моје свете осећаје! Читаве ноћи проводио сам клечећи пред твојом сликом и плакао, молећи те за опроштај због своје љубави према теби. Ако су грешне мисли, изазване твојом лепотом, помутиле ма и за тренут мој разум, после сам себе мучио прекорима. Дражила си ме, изазивала си ме, па си чак на моје очи дозвољавала другима слободније понашање према себи, али ја сам држао да је то само размаженост! Сматрао сам те за недостижну светињу, разумеш, ли! А ти, да те нисам сада довео овамо, ти би сада лежала у наручју оног дрског леполиког официра!... Одговарај... Та што ћутиш?...

— Јесте, тако је, — оте се Лики и чисто са наслађивањем, као да жели да му зада што јачи бол додаде: — Вероватно бих била у његовоме загрљају!...

Он осети како она дрхће уз њега и спази њен осмех на њеним уснама. Чинило му се као да чује њен безочни смех, као да му се руга и то му сасвим помути разум.

— Несрећнице! — Узвикну он још бешње и његове силне руке оборише светњак на под.

— Лагала си и претварала си се још у детињству... Све ми је познато... Никада ниси имала чисту невину душу! Лагала си мајку, обмањивала свога вереника, летећи на састанке са другим... Одговарај... — Он је продрма и зајеча.

У помрчини није јој могао посматрати лице, а она је гласно, изазивачки повлађивала:

— Да, да... Све је истина, да...

— После венчања ниси се била задовољила обожавањем, којим си била окружена. Као последња жена тражила си доживљаје. Само из невољаштва, а не због невоље као оне, што је сто пута горе... Правила си уличка познанства и...

Лика се сад на глас насмеја и понови:

— Да, да...

Он дохвати са зида нагајку која је висила између другог старинског оружја, и зада јој неколико удараца, не водећи рачуна куда падају — по лицу, по рукама, по телу.

— Ах! — Лика застења, а њене вреле руке обавише његов врат.

Страст обори све преграде и завлада њиме. Он је стиште у загрљај и њихова се уста спојише у дуги пољубац.

— — — — — — — —

Мињаев се при повратку срете са Ликом на степеницама. Хтео је ма што да јој каже, да пребаци, упита, али га она презриво одмери од главе до пете и, не рекавши ни речи извињења, упути се у своја одељења.

XXVI.

На путу оздрављења.

Нина је неколико дана лежала без свести. Када се мало опоравила, погледа око себе. Налазила се у великој спаваћој соби, на широком, никленоме кревету. Прозор је био широм отворен и топли сунчани зраци падали су јој на лице.

Нова собарица, Францускиња Мари, није се одмицала од своје госпође. Лекар је свраћао више пута преко дана, а ноћу је крај њс бдила једна болничарка.

Сетила се наједаред свега. И одмах се с тим појавила жеља за осветом. Та зар није у тој намери доспела овамо? И од тада се трудила свим силама да зада што више патње Добровољцеву и да га раздражи.

Зато јој се пружало доста прилике у овој господској вили.

Нина је још првих дана почела чинити замерке. Пре свега, нису јој се свиђали тапети у спаваћој соби. Чак се била и наљутила: овакав плафон, а такви тапети!... Треба га сместа заменити каквом скупоценом материјом!...

И просу се злато потоцима.

Сваки час је захтевала промене. Или јој намештај није ваљао, или је посуђе било одвећ просто, па и сама огледала су страшно велика и сјајна... А тек цвеће у башти?! Никако јој нису могли угодити.

Данас је »Неодољива« пожелела да се мирис цвећа распростире унаоколо, а сутрадан је изјављивала да је тај мирис одвећ раздражује. Тако је вртар имао посла и дању и ноћу.

Закерала је исто тако и куварu. Од јутра до мрака је зврјао телефон и била су наручивана разноврсна јела из града, из најскупљих деликатесница. Без икаквога смисла биле су расипане огромне своте новаца.

— Све рачуне полагати мени, — нареди једном приликом Нина, — а ја ћу их лично предавати Андрејy Андрејевићу.

Са највећим задовољством засипала га је она тим мрским рачунима. Он се мењао у лицу, али је без и једне речи све плаћао.

— Како сте покорни! — пашалила би се она.

— Ја сам ваш роб! — одговорио би он тужним гласом.

Дозволили су јој да сме излазити на терасу, а затим и у башту. Сва у чипкама, између цвећа, затворених очију старале се Нина да ни о чему не мисли. Главно је било не сећати се Совринове смрти, а тек да машта о својој срећи са Лавренћевим није имала смелости!

Дошле су на ред и шетње колима. О томе Добровољцев није ни помишљао пре тога и сад оде у град да набави запрегу. Желео је да угоди Нини и том приликом није жалио новаца. Присећао се каква је била запрега код Соврина, да би могао набавити исту такву. Чак је уживао, помишљајући на Нинино изненађење.

— Моја прва и последња љубав! Никада још нисам тако волео ниједну жену пре ње!...

И његов нагон за тврдичењем губио се негде у дубини његове душе, није могао познати самога себе...

XXVII.

Необичан доживљај.

Идућега јутра чекала су пред кућом кола — верна копија Совринове запреге — да се Нина извезе. Добровољцев весело трљаше руке, радујући се унапред Нининоме изненађењу. Испаде неочекивани резултат: Нина погледа раширених очију кола и паде у несвест.

Наступио је рецидив болести и Добровољцев се не одмицаше од болеснице ни дању ни ноћу.

Нини није више падало на памет, да је тај човек некада упропастио њену матер. Чинио јој се као најрођеније, блиско биће. Чак се ужасавала на саму себе, што не осећа у души већње мржње према овоме предусретљивоме старцу. Чисто се је стидела своје малодушности.

— Скоро ћу на пут, Андреје Андрејевићу, — рече она, чим се осетила мало боље.

— А шта ће бити са мном?

— Живећете као и досада!

— Тражите од мене немогуће!... Шта вас је побудило да донесете тако нагло одлуку? Ваш сам роб више него икада досада, упамтите то!...

— Не могу да живим без посла! Вуче ме на позорницу...

— Та још нисте почели ни излазити, а већ помишљате о игри! — рече он, а глас му је дрхтао од узбуђења.

— Сутра ћу се извести. — Она сабра веће. Он је разумео шта то значи.

— Чека вас ауто. Оних кола више нема...

»А ја сам замишљала да ћу га морати пумпати!... Не, тако више не иде! Треба што пре одавде...«

Она се журно спреми за прву шетњу. Кад се већ нашла у раскошноме аутомобилу, промени јој се расположење. Весело промоли она своју грациозну главицу наполье. У томе тренутку издвоји се испод дрвећа нечија тамна сенка и баци се под аутомобил.

Ауто стаде.

— Нема кривице до мене, — рече шофер. — Не разумем зашто је та скитница то учинила!... Чини ми се да смо га прегазили!...

— Ах! Страшно! Ужасно!... — Нина се ухвати за главу.

Прегажени се не мицаше, а глава му беше сва у крви. Она се саже и ослушну. Чуло се куцање срца слабо али одмерено.

— Жив је! Пренесите га одмах у аутомобил и возите у болницу.

Руке су јој се тресле као у грозници, али ипак поможе шоферу да подигне скитницу. И одједном зачу се кркљање, а затим он прошапута тихо:

— Нина, моја драга Нина!

Дах јој се пресече. Загледа се у ону крвав масу, али се није могла распознати ниједна црта на лицу.

— Пожурите се! — нареди она шоферу и кад је аутомобил већ одмакао, она се врати пешице у вилу. Осећала је да је снага напустила и чим је стигла кући клону у наручје Добровољцеву, који је остао да је чека на истоме месту одакле је беше испратио.

— Страх ме је! Ужасно!... — Муцала је она, хватајући се грчевито за његову руку.

— Мило дете, та шта се то десило?...

— Прегазили смо једног човека!...

— Како се то могло догодити!... Проклети шофер!...

— Он није крив. Не разумем ништа... Изгледа, да се онај несретник нарочито бацио под точкове!...

Она управи поглед пун ужаса у једну тачку и опет клону, узвикнувши:

— Ужасно!...

— — — — — — — — — — — — — — —

XXVIII.

Заљубљени.

Лавренћев случајно баци поглед преко улице. Паралелно са њим лаким, грациозним ходом ишла је једна раскошно одевена дама. Није јој могао видети лице, али ти покрети, појава!...

— Не, не, то не може бити! — Лавренћеву застаде дах од узбуђења. — Нина у таквоме оделу!... Није могуће! — И он похита на другу страну. Забљешташе огромне бриљантске минђуше и он то уочи. Није она!... Спуштен обод њеног шешира сметао је да види лице те особе... И он упита:

— Нина Петровна, јесте ли то ви?

Она уздрхта и осврте се.

— Нина, драга Нина, како сам срећан! — говорио је Лавренћев са усхићењем, љубећи њену малу ручицу.

Она није могла изустити ни једне речи.

— Али одакле долазите? — Он је погледа са чуђењем и одмаче се. — Не могу да вас познам!...

— Како то? — упита она збуњено. — Да нисам поружнела, остарила?...

И у тренутку се сети у чему је ствар и помисли: »Како сам несрећна! Ни часка мира!...«

— Вратила сам се недавно. Хтела сам да свратим до вас, али сам имала многе непријатности. — Она је црвенела као каква девојчица и говорила је брзо, брзо.

— Непријатности? — Он је узе под руку и загледа јој се у очи.

— Да... Са мојом газдарицом. Сад је опет све у реду. Она је тако настрана! Час ме мази и обасипа поклонима, а час закера за најмању ситницу...

Пролазници се осврташе за Нином, загледаху је и Лавренћеву, који је волео скромност и све што не пада у очи, би врло неугодно.

— Да нисте добили какво наследство? Одакле вам то лепо одело?...

— Ах, то је моје газдарице! — лагаше Нина, трудећи се да им се поглед не сретне. — Навалила је данас, да се тако обучем и одем на сликање. Ђуд!... Али испала би читава комедија да нисам пристала...

— А бриљанти? — Лавренћев је погледа у недоумици.

— Ово? — Нина се маши бисерне огрлице. — Просто стакло... И то је њено...

— Али у минђушама су прави! Та то је тако скупоцен накит! Како сте се могли одважити да га ставите? Сви вас посматрају...

— Скинућу их, кад вам је толико непријатно! — Само се немојте љутити...

— Како бих се могао наљутити на вас? — Непријатно ми је што су вас наговорили да их метнете у ваше уши!...

— Ето, скинула сам их... Метните их у свој џеп. — Она му пружи минђуше.

Он се осмехну радосно.

— Тако... Сад ми се тек свиђате... Волим вашу скромност... А овако, као да је неко туђе биће било у вама!

»Никада ми он неће моћи опростити све те лажи и моју прошлост.« — Помисли она у себи и стресе се од страха. Биће приморана да лаже вечито и најсрећнији тренуци у њеноме животу биће отровани лажју... Сузе јој ударише на очи и она заклони лице руком.

— Да вам није позлило? — упита је преплашеним гласом Лавренћев.

— Не, не... Тешко ми је... — Није могла више да влада собом и бризну у плач.

»Да је одведем кући? — Премишљаше Лавренћев. — Далеко је...«

И водећи је под руку он се упути с њом у први ресторан. Она није ни распитивала куд је води и трудила се да се умири.

Дакле, само лажју има да брани своју срећу...

— Шта је то са вама? Зашто вам је тешко? Што сте тако тужни? — Запиткиваше је Лавренћев, пошто је довео до дивана у хотелу.

— Па тако... Уопште све... И те непријатности са мојом газдарицом... Уверава ме да ме воли, а тако је настрана... Зашто ме је овако нагиздала?... »Иди па се сликај!«... А сутра ће да ми вади душу!...

— Нећете још дуго морати да трпите, драга моја. Реците, колико вам плаћа она?

Нина поцрвене, не очекујући такво питање. Он је сам извуче:

— Ваљда не преко сто рубаља месечно, урачунавајући у то и издржавање?

— Отприлике толико, — одговори она, обарајући поглед.

— Па дабоме... А ја сам добио за ово време велику повишицу... И маштам о нашој будућој срећи...

Она затвори очи и пружи му руке. Колико је силно желео само да је загрли! Ипак се не одлучи и она му се прва обисну о врат.

— Ах! — Лавренћев уздахну и опијен неочекиваном нежношћу упи се у њене усне.

Тај пољубац!...И други за њим...

Никада Нина, која је окусила не мало страсти свога живота, није доживела ову дубину осећаја. Она је губила разум, стежући Владимира све тешње и страсније у загрљај. Он се савлада и благо је одби.

— Опрости! — прошапута он са срећним осмехом и први пут је ослови са ти. Нина га је слушала затворених очију, не схватајући шта говори.

— Јеси ли уморна, мила моја? — упита он забринут њеним изгледом.

— Не, није ми ништа... — одговори Нина и клону на диван. После силних нервних потреса, које је била доживела, није више била у стању да влада собом.

Лавренћев јој онда скиде шешир с главе, жакет и положи јој главу на јастук, па је још покри својим капутом.

— Како имаш мајушну ножицу!... — Могао би човек да те показује свету за новац! Права луткица...

Она се зажари у лицу, сетивши се своје игре на позорници.

— Сада ће бити два срећна пара у нашој кући! — продужи Лавренћев у заносу.

Нина отвори очи.

— Говорим о Наташи, — додаде он. Додуше још се није венчала, пошто развод није завршен, али та није ли то свеједно! Она је могла заволети само једанпут у животу и она ће волети свога Косту до гроба, а ни он нема куд да оде од ње. И мој је карактер као и Наташин!... (Наставак у идућем броју)

Наполеоново одступање.

Леон Малисе.

Узалуд се Жан Ху окретао око себе и гледао на све стране. Ништа се друго не види до страховити снег, који никако не престаје, већ непрестано у густим пахуљицама пада и све око себе лагано покрива и сахрањује.

Око њега, овде- онде, лешеви, које снег лагано покрива. Све више и више спушта се мртвачки покров преко њих.

— Проклет!... узвикну Жан Ху у очајању.

Онда баци оружје, отпаса појас, саже се и тихо са вапајем, који му је раздирао војничка прса која је тако често излагао куршумима, дозиваше полако:

— Франциска!

Поред његових ногу лежала је црна непомична прилика. Једва се могло познати да је то женско биће, непомично, укочено, мртво.

— Франциска!

Пошто није добио одговор, гурну премрзле руке у снег, обухвати је и пошто је подиже с муком, наслони је на своје уморне мишице.

— Не спавај, пробуди се, само храбро, Франциска! Овде не можемо остати, морамо даље, да се боримо, да побегнемо од ове смрти која нас опкољава и гони.

Бела као и снег који падаше на њу, Франциска ништа не одговори, а Жан, обузет болом и страхом, продужи:

— Ах, отвори очи, кажи бар нешто, немој бити као мртвац, прибери се... још неколико минута и ми смо спасени, тамо је војска, тамо је спас. Преклињем те, још мало се напрегни — и то ће бити последњи пут!

Али он је узалуд говорио. Његов глас, праћен сузама, не пробуди жену која је већ личила на мртваца. Изгледало му је, да се она на његовим рукама, које нису могле да је загреју, све више кочи.

Иако се никада није плашио, овде је задрхтао.

Љутито погледа око себе. Шта да се ради?

Али му сину нова мисао кроз главу. Прикупи снагу, задржа сузе, нагну се над Франциском и викну из свег гласа:

— Руси! Руси! Ево Руса!

Неко дрхтање проструја кроз женино тело, њене плаве очи се отворише:

— Ево Руса!

А слаби глас одговори:

— Руси!

— Јест, Руси, ту, врло близу, устани брже, брзо напред!

— Ах не... ја сам уморна, врло уморна...

Али он је сурово поведе напред, јер није хтео да опет падне у тешки сан и укоченост из које се са толико муке једва пробудио.

Она понови:

— Остави ме овде, желим да спавам.

— Никако! Мора се ићи напред.

— Али моје су ноге смрзнуте, не могу даље...

— Мора се ићи.

— Али ја немам снаге...

— Мора се ићи.

— Пусти ме да спавам један тренутак, бар само један тренутак...

— Да спаваш? Несрећнице? Али тај сан, који ти желиш, значи смрт. Погледај овај снег који непрестано пада и који нас засипа и кочи. Ако овде останемо, убиће нас, затрпаће нас. Хајде, хајде, молим те.

И он је поведе противу њене воље. Његова рука готово је носила, а она се више није опирала. Ишли су напред обоје, сами, изгубљени у том белом безграничном простору, ишли су у правцу Краснога, где је био Наполеон са главним делом војске.

У другој прилици, њихово одело би изазвало смех. Он, стари драгон, има на себи од старе униформе само кожне панталоне; на леђима му је подерани, прљави козачки кожух, а шубара му пада преко ушију. И она, лепа вивандиерка, преко свога одела има подерани пешачки шињел, који је није могао сачувати од страховите зиме, која од Москве непрекидно уништава људе и сеје по белој пољани црне лешеве. Тако се губе славни остаци велике армије.

Жан је гурао жену пред собом. Ишли су напред, лагано; ноге су им упадале све дубље у снег, који се лепио за њихову поцепану обућу. Красноје је удаљено још један или два сата, то нису знали поуздано; али се Жан у страху питао: да ли ће Франциска моћи да иде донде, да ли, најзад, и он сам има толико снаге да стигне тамо.

Сети се ужасних тренутака које су у последње време преживели:

Када је приметио да ће Франциска пасти, он је узео и дуго носио, надајући се да ће моћи да иде за војском са својим драгим теретом, уверен у своју вољу и снагу.

Али даље није могао ни сам. Дисање му је бивало све напорније, руке су малаксале, ноге издале, и сам је морао стати.

А војска прође поред њега, раштркана, у неописаном нереду.

Његови другови прођоше један за другим. Он је пружао руке за њима, али ниједан се не сети да му помогне: сваки је у овој ужасној несрећи постао себичан и суров.

Са страшним очајањем гледао је како му испред очију ишчезавају последњи редови војника. Шта ће бити са њим? Али он не хтеде оставити Франциску. Клече поред ње.

Да ли ће имати снаге до Краснога?

То је постало ужасно питање. Осећао је како Франциска на његовим рукама постаје све тежа; дисање јој је све слабије, покрети немоћнији.

Ишли су тако ћутећи. Морао је прекинути ту мртву тишину, јер се у разговору не мисли о зими и умору. И он прошапта:

— Ах, да рђавог пута!

Изнурена ходом Франциска одговори:

— Да, ово је пут несреће. Непрекидно несрећа гони од Москве... Чудна земља! Све снег, земља, небо... све снег и снег, путеви у снегу, одморишта у снегу, и ништа, баш ништа друго. Никаква храна, све је нестало, чак су и коњи поједени, села изгорела, људи постају вуци, а вуци се хране лешевима. Страховита несрећа!

— И то није све! Када би Он био овде! Он! Али њега нема; може се рећи да се крије. Он нас оставља.

— Жане, немој у то веровати. Он нас неће напустити, то није могуће. Али шта може Он? Људе руши једним погледом; добија битке једним покретом руке. Треба само неко да покуша и да му стане на пут, и видиш: обара их све који желе да буду изнад њега, па макар их и хиљаду било. Али зар се Он може борити противу снега и противу зиме? А на сваком кораку ти вражји непријатељи, који нас сретају а не могу никако да се ухвате.

— Добро. Али зашто није овде? Поред њега људи не би били тако сурови, а невоље би се лакше подносиле.

Франциска потврди главом:

— Одиста, од извесног времена Он се не види; а зар би могло бити и да нас остави?

Жан поново поче:

— Сећаш ли се Маренга?

Франциска задрхта, и одговори као у сну:

— Маренго! Диван дан! Тамо је бар било сунца, дисало се и живело. Маренго! Како је то далеко! Дванаест година! Какве је путеве прешао, ми смо заједно све прешли, од једне вароши до друге! Какве борбе, какве победе! До тога доба није их било лепших!

— То је истина. Непријатељ је лежао на земљи. Застава се лепршала победнички.

— Било је и љубави у ваздуху.

— Био си у гомили лешева и рањеника, када сам те спазила. У рукама си грчевито држао једну крваву крпу, то је била непријатељска застава.

— Ја сам патио, моје очи су те позивале, ти дође и ја сам био спасен.

— Дигла сам те, неговала, и ми постадосмо своји.

— И од тада се нисмо раздвајали. Заједно смо ишли у победоносном походу од Маренга до Аустерлица, од Јене до Ајлауа. Ах, колико сам страховала, када си био рањен!

— Ти си се исувише мучила негујући рањенике.

— А у Ваграму Он ти је прикачио тај крст! Како сам се поносила тобом?

И тако су се сећали појединих тренутака из живота, а ти тренуци су били пуни бесмртних имена. После тога нису говорили, само су се сећали, и та славна прошлост изгледаше им у овом тренутку још лепша него тада.

Ишли су дуго, ношени успоменама. Одједном се учини Жану да је Франциска постала тежом на његовим рукама и да је сасвим малаксала. Уплашен, носио је готово трчећи.

И још једном је морао стати, али сада виде: све је свршено; не може више да се нада.

Сруши се и он поред ње, проклињући Бога, који их толико мучи, и цара, који их је напустио.

Оштар, заповеднички глас прекину му срџбу. Он се окрете.

— Ко то хули на Бога?

Пред њим стоји један мали човек са широким огртачем и покривеног лица.

Жан се љутито подиже.

— Ко хули? Онај који је у праву, онај кога сте ви оставили на путу са његовом женом да умре. Ти питаш: ко хули на Бога? Он не крије своје име, зове се Жан Ху, драгон Миратов. Остави га нека умре, а ти иди својим путем, и ако некада видиш цара, понови му моје име.

— Ти сам своје речи понављаш цару. Узми своју жену и хајде!

Жан узе оружје.

— Ти се противиш, кукавице, пази добро!

— Изгледа ми да ти наређујеш?

— Не, али доводим ствари у ред.

— Ко си ти?

— Хајде!

Глас је био заповеднички, наредба кратка. Жан се диже, с муком подиже Франциску, и човек с једне стране, а он с друге, поведоше је. И поново су пошли кроз снег.

После четврт сата стигли су у Красноје. Жан се приближи непознатоме човеку и пружи му руку.

— Ти си ме спасао, кажи ми своје име.

Димљива буктиња осветли их. Човек рашири огртач и показа лице.

— Гледај!

Пренераженн Жан се заљуља и промуца:

— Цар?!

— Пре него што проклињеш другом приликом, сети се овога: никада цар не оставља своје старе ратнике.

Стари ратник заплака.

— Сире, до смрти, до смрти...

И широки огртач се изгуби у мраку.

*

Наишли су рђави дани, тешка времена. Победе су још биле са њима, али се непријатељ непрекидно враћао као хучна поплава.

Настадоше несреће. Војници су гунђали незадовољно и нису више певали. И Жан је постао тужан.

Данас је остао сам. Код Бауцена, поред једног рањеника коме је хтела помоћи, пала је Франциска, од непријатељског зрна.

Он је остао потпуно сам. Његови стари ратни другови падали су све више и нестајали. Није му остао нико више, он није волео никога, никога више није имао на овоме свету осим цара.

Шампобер и Монмирај су још увек слава и понос војске... али се непријатељ у маси још увек појављује, још увек напада.

И свему дође крај. Није се више борило. Ледени прстен окружавао је орла, који је уморан, али на ногама, побеђен, али још сјајан од славе, високо дизао главу.

У војсци су се проносиле страшне речи: Цар ће да одступи!

Жан Ху није то схватао. Узалуд су му доказивали. Он се смејао.

— Он нас да остави? Никад! Никад!

Али свакога дана ти гласови су били отворенији.

— Он ми је сам рекао: Никада цар не оставља своје старе ратнике.

Једног јутра Жан чу да се у једној гомили говори о цару. Неко је тврдио:

— Он ће сутра отићи.

Стари ратник се испрси:

— Лажеш, неваљалче!

— Буди сутра у Фонтенеблоу, па ћеш видети.

Жан пребледе.

— Да ли је то могуће?

Сутрадан он је био тамо. Гарда је дошла. Цар се појави. Цар је говорио, а стара гарда је плакала. И Жан осети дубоки бол и тугу, који су му цепали срце.

Дакле, истина је: Он одлази.

Па шта ће он сада сам у свету без свога цара?

Зар може и даље да живи? Он више није желео такав живот. То је за њега било слом, пропаст, то је било страховито понижење.

Цар рече:

— Нека ми се орао донесе, да и њега пољубим. Због ом, стари моји ратници! Због ом!

И крај. Ту је био крај свему.

Одједном, Жан извуче пиштољ. Да, овде је и за њега крај. И он ће да одступи и то на свој начин. И онда, као да је командант читавог пука, узвикну:

— Живео цар!... Пали!

Кроз редове храбрих војника пролете трепет и узбуђење, као да их је скаменила ова неочекивана реч.

Растужени цар лагано окрете главу. Прича се да су му се очи тога тренутка напуниле сузама.

Изнад прљавог шињела колутао је дим и дизао се у висину. Снежна пахуљица, која се изгуби, једно празно Ништа ишчезе и однесе са собом један дах живота...

С француског Д. У. В.

Њен ловац!

Морис Левел.

Мадо, пробудила се изненада: — Шта радиш?

Муж: — Дижем се... спавај.

Мадо: — Та како?

Муж: — Рекао сам ти јуче: идем у лов... спавај...

Мадо: — Колико је сати?

Муж: — Пет, душо... спавај.

Мадо: — Шта си запео: спавај па спавај, а све си чинио да ме пробудиш.

Муж: — Ја? Нисам ни шушнуо!

Мадо: — Боље да си једанпут лупнуо, него што идеш сваки час на прстима.

Муж: — Нисам ја крив, ако кревет шкрипи... Покушај да заспиш.

Мадо: — Сада можеш говорити гласно. Разбио ми се сан.

Иако је добио такав савет, муж гази и даље на прстима.

Мадо, окреће се као помамна: — О, та мишја шушкања! Узми што ти треба уз један пут!

Муж: — Не знам где ми је фланелска кошуља.

Мадо, с лицем у јастуцима: — Трећа полица лево у орману за рубље, испод мојих комбинезона.

Муж: — Ја сам је био извадио синоћ.

Мадо: — Ја сам је склонила, да ми се не вуче.

Муж: — Теби је само до реда! То ти је забава!

Мадо: — Као теби лов!

Муж: — То нема никакве везе.

Мадо: — Наравно, јер моја забава служи нечему, а твоја ничему.

Муж: — Али ћеш се радовати, када ти донесем зеца?

Мадо: — Зачудићу се.

Муж: — Наравно, мора ми се рећи што непријатно.

Мадо: — Знам ја твоје зечеве... Не размећи се!

Муж: — Зар ми је првина да идем у лов... знаш и сама. Спорт је спорт, али је ипак боље ићи у лов него крхати врат аутомобилом.

Мадо: — Није благородно убијати јадне животињице које се не могу бранити.

Муж: — А било би ти мило да оне имају митраљезе?

Мадо: — Иди, молим те, ти се не би толико јуначио да натрапаш на дивљег вепра!

Муж: — Реци, лава! Па ја и не идем у лов на зверове.

Мадо: — И познаје ти се. Личиш на Тартарена!

Муж, уздише: — Трпи, душо, Бога ради! (Отшкрине прозор и одмах га затвори.)

Мадо: — Како је напољу?

Муж: — Киша.

Мадо: — Па онда лези поново!

Муж: — Боже сачувај!

Мадо: — А жив си заспао! Блед си!

Муж: — Никад нисам био будњи. (Он закопчава свој копоран, припасује рединк и узима пушку.)

Мадо: — Изгледаш жестоко. Само ти фали секира и дурбин... А све то да се убије неколико невиних врабаца! Ах, што је човек сурова животиња! Бар да се неко овајди!...

Муж: — Ако донесем дивљу патку или препелицу?

Мадо: — Ја то никад не једем...

Муж: — Откад то! Па лепо, не једеш, али бар немој кварити вољу другоме!

Мадо: — Ја их не једем не зато што их не марим, већ зато што ми је жао тих јадних животињица...

Муж: — Сентименталност!

Мадо: — Нека! Али ме теши то што ти зацело више пропустиш него што убијеш. Лов је убиство.

Муж: — Па лепо, а сад реци због ом једном убици.

Мадо: — Пази да не погодиш неког човека, из несмотрености.

Муж: — Ипак ми нећеш огадити моје задовољство.

Мадо: — Тим горе.

Муж: — Де, загрли ме!

Мадо: — Нећу преко срца. Кад помислим да ћеш убијати да би се забављао...

Муж: — Хајде, богати, лови се откако је света и века. Ловили су и пећински људи...

Мадо: — Јест, али они су имали оправдање: глад. Вас је шесторица који идете, са псима, са муницијом као да ћете освајати неки ров. А све то ради једног несрећног зеца!

Муж: — Ти плачеш?

Мадо: — Па разуме се.

Муж: — Љута си на мене?

Мадо: — Још колико!

Муж: — То је смешно!

Он изиђе. Мадо се окрене зиду и спокојно заспи. Пред вече ловци су се вратили. Њихове жене их чекају на перону.

Мадо: — Добар лов?

Муж: — Ја нисам ништа убио.

Мадо: — Красно! А остали?

Муж: — Гриво је оборио два ковача.

Гриво: — Јесу ли лепи?

Мадо: — Дивни су... Јадне птичице! Како би то лепо стајало на једном шеширу!

Гриво: — Замислите како ће се моја жена радовати!

Муж, окренувши се Мадо: — Ти си се ужасавала што се убијају невине животиње. Ја сам мислио на тебе, и нисам пуцао.

Мадо: — Пропустио си?

Муж, Гривоу: — Да или не, реци јесам ли пуцао? Оставио сам их теби.

Гриво: — Истина је.

Муж, жени: — Сада верујеш?

Мадо, љутито: — Наравно! То је кад мене треба обрадовати... Прев. В. Р.

Храм свих религија.

Ускоро ће у Чикагу бити сграђен Храм Свих Религија. Тако је одлучио XII Конгрес „Бахаја“, који је изабрао већ и нацрт за зграду. Чувени светски грађевинари су изјавили да ће то бити јединствено лепа зграда и прва уистини оригинална замисао у архитектури од XIII века до данашњег доба.

Према нацрту, ово велелепно здање требало би да има 450 стопа у пречнику, а 360 стопа у висину. Али општина вароши Чикаго намерава да сведе на половину те димензије.

Храм Свих Религија биће место у које ће сви народи свих веровања имати слободан приступ. Покрет „Бахаји“ оснива се на принципу братства свих народа, зато у Храму Свих Религија неће бити свештеника.

Здање је углавном кружно и имаће девет лица; по среди дизаће се дивно провидно кубе. Девет главних вратница неће се затварати ни дању ни ноћу.

„Бахаји“ ће проширити своју замисао тако да она даде и практичних резултата. Уз храм подићи ће се неколико зграда које су потребне за живот грађанства: болница огромних размера, дом за сирочад, универзитет са највећом књижницом на свету и т. д., и т. д. У ова здања имаће приступа сва лица без разлике народности и вере. Оснивачи се надају да ће њихове племените идеје заразити све оне који су пријатељи човечанства. Број њихових присталица нагло расте.

Наравно да је намера врло лепа, у првом реду човекољубива и пацифистичка. Време ће показати колико ће успети покретачи Храма Свих Религија.

Терет година.

Обично се каже: терет година. Ово није тачно, јер наука нас учи да нас године олакшавају, а ниуколико не чине тежима.

Старећи, човек губи тежину, а сви органи човечјег тела смањују се.

Нормална тежина јетре је 1500 грама код младића; у старца тежи 800—900 грама.

Мозак губи 150 грама, у средњу руку; он тежи код младића 1165, а код старца 990 грама. Исто је и са слезином, која у младости тежи 200 грама, док се у старости смањује за половину.

Једино срце чини изузетак, које обично постаје теже за сто педесет грама.

Карл Фалкенберг, млади сликар, воли лудо авантурискињу Валентину Кемпл. Његов брат, конзул Фалкенберг, по повратку са једне свечаности види да је похаран. Он сумња на брата, али у истом тренутку чује пуцањ. Његов се брат убио, оставивши само ове речи: Ја сам невин! Конзул Фалкенберг долази сада до закључка да је Валентина главни кривац за крађу као и за самоубиство његовог брата, и обраћа се детективу Азберну Крагу да би открио тајну.

Црвена Удовица.

Роман Свена Елвестада.

(2)

— Добро, онда ћу доћи. Треба дакле да дођем тамо у пола дванаест?

— Да, тамо ћемо се наћи.

Конзул се мало зачуди.

— Зар сте ви члан тога клуба?

Азбјерн Краг се осмехну, — један осмех због кога се конзул одмах покаја за своју неучтиву и непромишљену примедбу.

— Нисам знао... мислио сам —

— Добро је, добро је, прекине га Азбјерн Краг. Дакле ви долазите тачно у пола дванаест?

— Шта ћу уопште тамо?

— Ништа нарочито. Пре свега не сме нико да опази да долазите са намером. Играте ли карата?

— Покаткад.

— Требали бисте се ма чиме занимати, картама например. Разговарајте са својим пријатељима. Попите чашу вина. Уопште, понашајте се као обично.

— Учинићу шта желите, рече Фалкенберг, премда не разумем вашу намеру. Али сада морам ићи. Дакле видећемо се у клубу.

— Можда. Ја вам свакако не морам наглашивати да ме ви нећете познати, ако се тамо сретнемо.

— Разумем, рече конзул и хтеде отићи. Краг га задржа.

— Још нешто, рече он, не бих желео да будем индискретан, али да ли бих смео да дознам шта мислите да радите до пола дванаест?

Конзул се замисли за часак.

— То не бих радо хтео да кажем. Једна сасвим приватна ствар.

— И нема никакве везе с овим случајем?

— Баш никакве.

— Онда више немам шта да кажем, рече Краг.

Он приступи писаћем столу и притисну једно дугме; напољу се чуло звонце.

— Шта то радите? запита конзул стојећи у вратима.

— Притиснуо сам једно дугме, одговори Краг смешкајући се мало подругљиво.

— Зашто? Хоћете ли некога да дозовете?

— Не, тиче се једне сасвим приватне ствари, рече Краг подсмешљиво.

— А тако, извините. До виђења!

Фалкенберг се поздрави са Крагом и оде. Кад је изашао на степенице, извуче оно мало љупко писмо из џепа које је синоћ добио. Он га још једанпут прочита и пољуби га, а преко лица му прелете један сретан осмејак. Али он се брзо прибра и, кад је изашао на улицу, био је опет онај обични хладни трговац.

Тек што је конзул изашао из Крагове собе за рад детектив се брзо пожури ка прозору. У згодно постављеним огледалима могао је да види све што се дешава на улици; није морао ни да се нагне кроз прозор.

Он виде конзула како излази из капије и журно пролази улицом.

— Но, мрмљаше детектив, где је онај? — Најзад климну задовољно главом. — Ево га, рече он самом себи, ствар одлично стоји. — Он је видео једно лице које је пошло за конзулом. Био је то Јенс, детективов слуга.

— Већ се извежбао, помисли Азбјерн Краг, иде за њим у корак, тако равнодушно и невино као какав дугогодишњи шпијун. Не морам се кајати што сам тога младића ослободио тамнице. Дакле, сад ћу да дознам шта мисли вечерас конзул да ради; не може се знати да ли ми то неће корисно послужити.

Азбјерн Краг се склони од прозора и врати у своју собу за рад...

За то време Фалкенберг се упути најближој трамвајској станици. Ту је чекао док није наишао трамвај за „Оско". Он се попе на предњу платформу. У исто време детективов шпијун ускочи на задњу.

* * *

Тек око једанаест часова почеле су да се пуне просторије клуба „Регата".

Представе у позориштима биле су завршене и неколицина чланова дошли су одранде. У великој трпезарији се јело па су се затим господа, разговарајући се, окупила у групама у собама за пушење.

Разговарали су о дневним новостима.

— Баш је фатална та ствар са Карлом, — рече архитект Бисен генералном конзулу Тенеби, — и чудновато да се десила баш после вечере коју је давао његов брат.

— Сјајна је била та вечера! — мрмљаше генерални конзул; — Фалкенберг је овога пута превазишао самога себе. Али кажу да је направио ванредан посао са тим господином Штиглом. Говори се о заради од 30.000 марака!

— Неки кажу, четрдесет! — дометну архитект.

А сад се конзул врати на прекинуту тему.

— Ах да, да, тај Карло, тај Карло! — мрмљао је он.

— Шта све чини љубав! — прошапута архитект.

— Тако? Зар је била нека љубав по среди?

— Ван сваке сумње, драги мој! Био се лудо заљубио у Валентину, ону лепу удовицу.

— А она није хтела да зна за њега?

— Она га је сматрала сувише несигурним, али ипак му је допуштала да каткад изда за њу коју хиљаду. Није их сигурно било ни тако мало.

Неколицина господе приступише.

— Да ли је она похлепна на новац? — — примети један.

— То нико не може знати! — одговори брзо архитекта. — Она хоће да се забавља и воли да је у друштву људи који не пазе на новац. А која светска дама то не чини?

— Ипак је она изванредно лепа, — рече генерални конзул зналачки.

— Дивна!... одјекну са свих страна.

— Какво држање има! — узвикну архитекта. — Кад уђе, мислите да имате какву кнегињу пред собом.

— И какве очи има тај мали ђаво!

— Сто му громова, да, какве очи!...

— Али ко је уопште та жена? — запита онај пређашњи хладни глас.

— Она је ћерка генерала Карстена, — одврати архитекта. Муж јој је био Немац, а и она је живела неколико година у Немачкој. Кажу да јој је муж оставио поприлично имање.

— Она носи често читаво богатство око врата и на рукама. Видео сам је ономад на свечаној представи. Изазвала је општу пажњу у позоришту. Где год би се у међучиновима појавила, све се црнело од фракова.

— Шта она уопште овде хоће?

— То нико не зна. Можда је дошла да посети своју домовину? Или је можда довукла само жеља да заблиста у Кристијанији.

Одједном нешто друго привуче пажњу господе.

— Кога је то довукао секретар са собом?

— Не познајем га, никад га нисам видео.

Секретар им приступи.

— Допустите да вам представим свога госта, — рече он, — господин рударски инжињер Квам из Финмарка.

Овај се поклони свима слушајући редом њихова имена.

Био је то човек са црном брадом, средњих година. Беспрекорно одевен, говорио је лагано и мирно, и кретао се тихо и одмерено.

— Изгледа врло озбиљан, — дошану архитекта генералном конзулу, куцнувши се с њим.

— Ја сам врло добар пријатељ секретаров, — рече господин Квам, — и он је био тако љубазан да ме доведе овамо. Уосталом, веома ми је мило да се с вама упознам, господо, јер и ја страсно волим једрилице.

Инжињерове речи биле су повод дужег разговора о спорту са једрилицама уопште, а нарочито о последњој трци на води. Разна се мишљења сукобише и разговор постаде врло жив.

Међутим се господин Квам неприметно повукао из друштва. Најзад је стајао сам са архитектом Бисеном, док их је разговор који је он разбуктао, окружавао гласном вревом.

Опет дође један нови гост! Примили су га сви са одушевљењем. Био је то један округао и румен господин.

— Познајете ли га? — запита архитекта.

— Не, али како чујем, он је Швеђанин, одговори рударски инжињер.

— Да, сасвим је тако. Он је члан Штокхолмског једриличког клуба. Зове се Лидстрем и адвокат је. Иначе је врло пријатан човек.

— Тако. Је ли већ дуже времена у Кристијанији?

— Тек од пре два-три месеца, али је већ нашао много пријатеља. И он је један од њених обожавалаца.

— Њених?

Молимо читаоце да по нашем расписаном конкурсу из прошлих шест бројева изволе одмах послати исечке са ознаком својега броја, како би могли учествовати у конкурсу.

Месеца марта биће, као и обично, извлачење лозова Државне Класне Лутрије.

Онај читалац, чији се послати број тачно поклопи са бројем који добије главни згодитак на вучењу у месецу марту, добиће **награду од 5000 (пет хиљада) динара.**

Ако ниједан читалац не би *тачно* погодио број главног згодитка у месецу марту, поделиће се три награде и то:

прва награда у износу од динара **1000 (хиљаду)** *доделиће се ономе чији број буде најближи извученом броју главног згодитка,*

друга награда у износу од **500 (петстотина)** *динара доделиће се другоме по реду са бројем најближим извученом броју,* а

трећа награда од **300 (тристотине)** *динара доделиће се трећем по реду.*

— Ах да, ви сте странац и свакако не познајете Валентину Кемпл, лепу Валентину Кемпл.

— Не, њу не познајем, — одговори рударски инжињер.

— Онда гледајте да се што пре с њом упознате. Ја је познајем врло добро, рече гордо архитект, — и првом ћу вас приликом представити.

Одједном замре граја и све се очи управише према вратима кроз која је улазио један господин.

Архитект Бисен промрмља зачуђено:

— Он? Нисам мислио да је тако што могуће.

— Ко је тај господин, запита инжињер Квам.

— Конзул Ејнар Фалкенберг, — одговори архитект. — Његов брат је ноћас умро... — неки кажу да се убио. Из љубави према Валентини.

— Та шта кажете! — одврати господин Квам. — Каква интересантна афера!

Разговор у соби за пушење није никако могао понова да оживи. Изгледа да је ненадани долазак Фалкенберга свима био јако неугодан.

Фалкенберг је и сам осећао да је свима чудно што је он данас уопште и дошао у клуб. И он није увиђао зашто је то било тако преко потребно.

Он поручи виски са содом и седе за један сто за којим је већ седела неколицина чланова, међу овима и адвокат. После неког времена представише га новом госту, рударском инжињеру Кваму из Финмарка.

Фалкенберг је био врло незадовољан својим садашњим положајем. Желео је да је код куће. Време је пролазило. Већ је било дванаест часова и никако се није појављивао Азбјерн Краг. Одједном га један глас трже из његовог размишљања. Био је то Лидстрем који га упита:

— Господине Фалкенберже, јесте ли расположени за партију карата?

Фалкенберг одмах пристаде. Тако ће му брже проћи време, а и Азбјерн Краг му је нарочито напоменуо да треба да игра.

Кад су се сви посадили, почели су да се договарају шта ће да играју. — Фарбуле, — предложи Фалкенберг. — То је најлакша и најинтересантнија игра. — Пристајемо, — прихватише остали.

И онда почеше да играју. Прво су улози били врло мали. Срећа је била променљива. Тада предложи адвокат Лидстрем да повисе улог. Одмах се повећа сума добитака. Фалкенберга је почела игра све више да занима. Испрва је срећа била колебљива, али после једног сата Фалкенберга стаде пратити баснословна срећа. Новчанице су се гомилале пред њим. Све је више и више радозналих прилазило играчком столу и сви су се чудили због његове јединствене среће. Нарочито је губио Лидстрем, али доброћудни Швеђанин изгледа да се због свога малера није много љутио.

За време једне почивке рече Швеђанин конзулу, дижући своју празну чашу:

— Хајде да скувамо себи још по једну чашу, нас двојица, који оличавамо вечерас несрећу и срећу.

Фалкенберг и Лидстрем одоше другом столу где су справили два виски.ја.

Док су тамо стајали учини се Фалкенбергу да је Швеђанин постао необично интиман и говорљив. Требало му је такође врло много да сирави своју чашу. Али то је била само једна тренутна опаска, коју је Фалкенберг већ у идућем тренутку заборавио. Опет седоше за карташки сто.

Фалкенберг је поново добијао, непрестано и врло много, и опет је Лидстрем био онај који је губио.

Пошто су играли већ два сата, деси се нешто што је изазвало највећу сензацију, нешто што у историји клуба још није запамћено.

Лидстрем одједном баци карте на сто и устаде.

— Ја нећу више да играм, рече он.

— Али зашто? — запита га неко. — Шта се догодило? Зар нећете реванш?

Господин Лидстрем показа, дрхтећи од гњева, на Фалкенберга и рече.

— Свакако нећу више да играм са овим господином. Овај господин подваљује.

Кроз локал се заори један једини ироничан смех и онда завлада тишина.

Фалкенберг се полако подиже са свог места. Прво је гледао, не разумевајући, од једног до другог. Али кад је Швеђанин поновио своју оптужбу, постаде конзул од гњева блед као крпа и осврте се за нечим што би могао да баци адвокату о главу.

Они који су стајали до њега разумели су његов покрет и задржаше га. Истовремено зачуше се узвици:

— Којешта! Швеђанин је полудео! Избаците га напоље! Фалкенберг?!... Та он мора да је полудео.

Али Лидстрем остаде при своме. Настаде неописана граја. Најзад се толико умирише да секретар клуба рече:

— Ја захтевам од адвоката Лидстрема да одмах да ближе разјашњење.

— Ја понављам, да Фалкенберг подваљује, — одговори Лидстрем. Он је стрпао у џеп два кеца. Видео сам то својим рођеним очима.

— У који џеп? — запита један глас из гомиле. — Није се могло тачно разазнати одакле долази.

— У десни џеп од капута, — одговори Лидстрем.

— Погледајте тај џеп! — довикну исти непознати глас.

— Врло радо! — одговори Фалкенберг. Био је и опет врло миран, али јако блед.

Он приђе самоме столу тако да је стајао очи у очи са својим противником. Остала су их господа окружила. Кад је Фалкенберг завукао руку у џеп, овладала је потпуна тишина у великој сали.

Фалкенберг изврте џеп. У џепу није било ничега: ни карата нити чега другог.

Лидстрем стукну неколико корачаји уназад. Да се одједном отровна змија исправила пред њим, не би се могао више згранути и уплашити.

Фалкенберг изврте и други џеп. И тамо није било никаквих карата.

Подиже се бура негодовања против Швеђанина, и сви су тражили да се избаци из клуба.

Тада приступи столу рударски инжињер Квам и спокојно затражи да се умире. — Господо, — рече он: — можда вам изгледа наметљиво што се ја, вама потпуно непознати човек, мешам у ову ствар. Али ја бих радо предложио нешто што ми изгледа врло практично. Пребројмо карте.

— Тако је!... довикнуше са свих страна. — Треба да се преброје карте!

Рударски је инжињер пребројавао карте које су биле у игри, а сви су са највећим интересовањем пратили његов рад. По општем мрмљању могло се видети да сви броје с њим.

— Педесет! — викнуше сви у глас.

— Тако је, — рече инжињер: — овде има само педесет карата; дакле фале две. Погледајмо које су то карте!

Он нађа све карте по столу и погледа:

— Фале два кеца, рече он, — треф и каро.

— Чудновато! Врло тајанствено!... викали су унаоколо, а Швеђанин је узбуђено доказивао:

— Видите господо! Ето видите!...

Инжињер Квам понова затражи да се утишају:

— Господо, — продужи он, — случајно сам за време игре употребио врло добро своје очи, и нисам пратио саму игру и почињем да разумевам, како је цела ствар текла. Пошто нам је господин Фалкенберг тако учтиво показао своје џепове, сасвим је природно, да господин Лидстрем учини то исто.

— Ја? — раздра се адвокат и поче да се гласно смеје. — Врло радо, ако то кога занима!

Он метну руку у десни џеп жакета и — смех му замре на уснама и он постаде сасвим блед.

Извуче два карте из џепа: кеца треф и каро!

Конзул Фалкенберг је за време последњег призора врло пажљиво проматрао инжињера Квама, који је тако вешто дао ствари сасвим други обрт.

У истом тренутку када је Швеђанин, нем од изненађења, метнуо карте на сто, препозна конзул човека, који се називао рударским инжињером Квамом.

Познаде га по гласу и очима.

Био је то Азбјерн Краг.

VI. глава.

Изненађење је било огромно, кад се показало да се изгубљене карте налазе у џепу самога адвоката. Са свих страна су викали да Швеђанина треба избацити.

Лидстрем је и сам испрва занемео од страха и чуђења. Најзад се толико прибрао да је промуцао, како је све то један спремљени комплот, један грозан неспоразум. Али сва његова смела тврђења примљена су са саркастичним смехом и најзад му не преостаде ништа друго него да напусти клуб.

Присутни чланови управе клуба решили су да сви треба сместа да га бојкотују. Затим је одлучено да се о последњим догађајима извести и једрилични клуб. Иначе су сви присутни обећали да ће ћутати, јер би веома удило угледу отменог клуба, кад би се у граду дознало да је у њему ухваћен на делу један коцкар.

Секретар оде Ејнару Фалкенбергу и замоли га за извињење због оног што се догодило. Конзул одговори мирно, да је он — разуме се — чист од такве сумње коју је адвокат бацио на њега, али ипак га је незапамћена дрскост адвокатова за тренутак потпуно збунила. Захвалише се инжињеру Кваму због његовог присуства духа, али он скромно одговори да му је мило што је могао признатоме клубу да учини једну услугу.

У том се тренутку врата нагло отворише и адвокат се поново појави. Он уђе са шеширом на глави и са штапом у руци. Био је веома блед.

— Пре но што напустим клуб, — викну он у необузданом гњеву, — хтео бих да кажем још неколико речи томе безобразнику, који се усудио да ме вређа. Где је он?... викао је као помаман: — хоћу да га ударим овим једанпут...

Он је тако изненада и тако брутално упао унутра, да су се сви остали нехотице уклонили у страну.

Кад је видео инжињера, устреми се на њега и замахну штапом, а кад је стао пред њега потпуно се заборавио.

— Ту сте ви, ниткове,... ви сте дужни да ми дате задовољење због своје нискости. Ја хоћу да се бијем с вама!

Инжињер је стајао сасвим мирно, са рукама на леђима, и гледао помахниталом адвокату право у очи.

— Ја хоћу да се бијем с вама! — поново ће Швеђанин. — Називам вас подлацем, ако не будете хтели да се бијете са мном. Ја

имам код куће пиштоље, који ће одмах да се донесу.

— Ја и сам имам пиштоље, — одговори инжињер, — само ја нећу с вама да се бијем.

— Хоћете ли или не?... запита Швеђанин, шкрипећи зубима и дижући свој штап...

— Не! — одговори мирно инжињер.

Штап прохуји кроз ваздух и пао би на главу инжињерову, да овај није брзо скочио у страну. И у истом тренутку он испружи своју руку и гурну песницу Швеђанину под вилицу. Лидстрем посрну за неколико корака и сигурно би пао на под да га неколицина њих не придржаше. Али сад се тренутна забезекнутост присутних претвори у огорчење због суровости овога госта. Са огорченим узвицима и грајом, тако рећи избаце га кроз врата. Дозваше кола и бацише га у њих. Кад се одвезао, осећао се као да је пијан. Био је то жесток ударац који је добио од инжињера Квама.

Кад су се вратила господа у клубске просторије, стајали су Ејнар Фалкенберг и Квам спремни да пођу. Многи су се гласно дивили окретности инжињеровој.

— Изгледало је као да ће Лидстрем од оног ударца да изгуби свест . . . говорили су многи.

— Није било тако страшно, одговори инжињер, — али он се мало занео. Могао сам и да га оборим на земљу. Али у том случају бих вас осудио, да још неколико тренутака проведете у његовом друштву.

Инжињер Квам и Фалкенберг одоше. Конзул је био веома зловољан. Кад су се спустили низ степенице, рече Фалкенберг инжињеру:

— Азбјерне Краже, не знам како да вам захвалим . . .

Детектив — илити рударски инжињер Квам — слегну раменима:

— Ви сте били у веома мучном положају, господине конзуле! — рече он.

— Почињем да схватам.

— Оне су карте одиста биле у вашем џепу.

Конзул прође руком преко чела и промрмља:

— Та то је ужасно!

— Ја сам слутио, — одврати Краг, — да Швеђанин спрема нешто. Он је оруђе „Паука".

— Један од њених обожавалаца? — примети конзул.

— Један од њених робова! — одговори Краг. — Он је потпуно у њеним рукама. Ја не сумњам у то да му је она наложила, да вас, на било који начин, компромитује.

— Дакле, он ми је метнуо карте у џеп?

— Па дабоме! Ја сам за цело време посматрао његове покрете, приметио сам нарочито интересовање које је показивао према вама, кад сте дошли у клуб. А кад вам је предложио партију карата одмах сам помислио, да ће за играчким столом да изврши свој налог. Кад је прошло извесно време а он ништа није чинио, постао сам нервозан. Али кад је започео да губи, наслутио сам шта ће да се деси и удвостручио сам пажњу. Он је намерно био ту.

Фалкенберг га зачуђено погледа. Већ су били прошли кроз град и пролазили су у светлој летњој ноћи кроз алеју ка вилама.

— Он је намерно био ту? — запита га конзул. — Како то мислите?

— То је сасвим просто, — одврати Краг. — Он је дошао у клуб са одређеним налогом да вас окриви као варалицу. Зато сте морали да добијате. Видео сам више пута како је он бацао врло добре карте, правећи се да игра са врло рђавим картама. Тај га је оглед стао за оно кратко време ваљда неких хиљаду марака.

— Ја сам добио хиљаду двеста, — примети Фалкенберг.

— Тако нешто ће и бити. Од тога је он изгубио хиљаду.

Детектив се топио од задовољства.

— Кад се адвокат дигао и позвао вас у бифе, одмах сам помислио, да ће се сада догодити оно што сам очекивао целог вечера. И збиља, док су се остала господа задубила у неку дискусију о игри, Швеђанин је употребио згоду, да неприметно спусти две карте у ваш џеп. Нико то није видео осим мене. Он је своју ствар збиља мајсторски извршио.

— Да, и мени се учинило да се он исувише дуго бави код бифеа, — додаде Фалкенберг. — Али како сте успели да опет узмете карте из мог џепа?

— Ништа лакше од тога, — одговори детектив, смејући се. — Ја сам наиме првокласни сецикеса.

— Дакле и то знају господа из полиције? — рече Фалкенберг.

— Бар ја то знам, одговори Краг.

Они иђаху даље, ћутећи, неко време. После рече конзул:

— Кад само замислим, да су карте нађене у моме џепу! То би било ужасно!

— Људи су збиља чудновати, — одговори детектив. — И поред вашег имања, вашег досада неукаљаног живота, вашег спокојног држања, ипак би остала једна мала сумња на вама. Сви би се узајамно питали: Шта је било с оним двема картама? Та он је имао баснословну срећу и играло се у велике суме. Одговорило би се на ваше уверавање да је то један гадан комплот, једним учтивим осмехом и са: „Дабоме, господине конзуле!" — па ипак би вас од те ноћи подозриво посматрали, у то будите уверени. Људи су такви, а и стицај околности би говорио против вас.

— Ужасно! — промрмља конзул. — Тако се, дакле, свети Валентина!

— Да, тако се свети та жена, — одговори Краг. И сада ће је већ обавестити, како је испао први напад на вас.

— И онда ће ваљда да се помири с оним што је неизбежно и напустиће своје осветничке мисли — упита конзул несигурно, гледајући у детектива.

— Не, — одговори Азбјерн Краг озбиљно. — Напротив, она ће сакупити све своје снаге, и покренуће и небо и земљу, да би вам наштодила, да би вас упропастила, уништила и осрамотила. Одсад сте ви њен смртни непријатељ. Она је проницљива, лукава и свирепа. И она се неће задовољити, све док не победи или док не буде побеђена.

Конзул је застао.

— Ви говорите тако озбиљно, — рече он, — да осећам да ме обузима једно чудно осећање. Је ли то страх?

Детектив одговори:

— Уверавам вас, господине конзуле, да никад нисте имали више разлога да страхујете, него у овоме тренутку.

— Кад сам одлазио данас пре подне од ње, — рече конзул, — довикнула ми је, да зна место на коме ће ме ранити.

— Да ли знате на шта је она циљала? — упита детектив.

— Не, ако се није односило можда на овај напад са картама.

— Сумњам.

— Онда не знам шта то може бити?

— Биће то страховит тренутак за вас, када дознате шта је мислила! — одговори детектив.

Они су већ били стигли до конзулове виле. На првоме спрату у његовој соби за рад горела је светлост.

— Мој стари слуга будан је још и чека ме, — рече конзул. — Хоћете ли ући мало са мном?

— Да. Хтео бих да разгледам касету. Већ сам размишљао о брави са словима. Покушаћу да ли могу да нађем решење те чудне загонетке.

Кад су ушли у конзулову собу за рад и послали слугу да спава, отвори Фалкенберг свој орман и извади касету.

— Ево! — рече он. — Као што видите, силом није отварана.

Детектив је брижљиво посматрао са свију страна и нешто пипао по механизму.

— Све је у реду! — рече тада. — Ову касету отворио је само неко ко је знао реч за браву.

— И ту реч знам само ја! — примети Фалкенберг.

— Је ли промењена од тада та реч? — запита детектив.

— Не. Касета је још закључана по истој речи.

— Радо бих мало експериментирао, — рече Краг. — Хоћете ли да ме оставите три минута самог?

Конзул се зачуди због Крагове молбе, али навикнут да му слепо верује, рече брзо:

— Али, дабоме! је ли довољно, ако одем у суседну собу?

— Сасвим. Позваћу вас, кад будем био готов.

Фалкенберг изиђе из собе и затвори врата за собом.

Тек што је изашао, кад Краг поче прво да разгледа прозоре. Развуче дебеле застоне на прозорима, тако да је јутарња светлост упала у собу. Затим отвори прозор и гледаше по башти и алеји, а потом измери очима раздаљину између прозора и ормана. Кад је с тим био готов, приступи мирно орману, извади касету из њега и метну је преда се на сто. Не размишљајући ни за тренутак, гурну кључ у потребна слова, притисну неко перо и отвори касету.

— Можете ући! — викну.

Конзул уђе.

Већ је на прагу видео да је касета отворена.

Он застаде и погледа запрепашћено прво у касету, па затим у детектива.

— То није могуће! — рече. — То мора да је обмана.

Азбјерн Краг одговори мирно и тихо:

— Рекао сам данас пре подне да ћу пронаћи лопова или лопове, чим отворим касету.

Детектив заклопи касету при чему се чуо јаки шум, и продужи:

— Признајем да сам се преварио. Реч сам нашао, али . . .

— . . . али? — запита конзул.

— Ја у овоме тренутку исто тако мало знам ко су лопови, као и пре подне.

У његовом је гласу било беса и умора, што је учинило утисак на Фалкенберга.

— Хоћете ли да ми кажете како сте пронашли реч? — запита конзул.

Краг одречно заврте главом.

— Доцније, доцније!

Он погледа на часовник.

— Већ је скоро пет. Не могу више ноћас да се вратим у град. Могу ли да преноћим код вас?

— Биће ми велико задовољство. Треба ли да позвоним по слугу?

— Нипошто! — рече Краг, — пустите старца да спава. Зар не могу да преноћим у стану вашег брата?

Фалкенберг оклеваше:

— Да — а . . ., — промрмља, — . . . али . . .

— Леш је свакако већ изнет?

— Да, већ данас пре подне.

— Онда ништа не смета мојој намери.

— Ја ћу вас отпратити донде, — рече конзул.

— Немојте се, молим вас, узнемиривати! Ја најрадије спавам на софи или шезлонгу.

— Како хоћете! — одговори Фалкенберг.

(Наставак у идућем броју).

Младоме лекару Марселу Барањону, који се вратио са пута око света, умро је стриц на тајанствен начин, од т. зв. „Бронзане болести“. То је био осми случај у Паризу, и увек би нашли само леш као од бронзе. Млади доктор се заклео шефу париске полиције да ће ћутати, јер Париз ни појма нема о новој зарази, а власти неће да изазивају панику, док се болест не испита. Испитивање се врши у Пастеровом Институту, коме се и млади Барањон ставља на расположење и долази у павиљон за „бронзану болест“, којим управља професор Леже, где налази и металисован леш свога стрица. Професор Леже и његов помоћник хемичар Тарден мисле да неки непознати бацил изазива „Бронзану болест“ и они трагају за тим бацилом. Марсел Барањон је неповерљив према свему томе.

Бронзана болест.

Пјер Декло.

— Хоћете ли ми дозволити, да ја испитам ваше „заточенике“, бар у колико се тиче мога стрица?

Проф. Леже нађе захтев смешним и узвикну, слежући раменима:

— Нећете доћи ни до чега! Зар нас сматрате за шегрте? Не могу се очекивати ту никаква открића. Ну, пошто схватам да бисте хтели обавестити се о смрти Мориса Барањона, радо вам дајем дозволу. Тарден ће вас пратити.

Разговор је трајао још неко време, све у истоме стилу. И док су Тарден и Барањон одвојивши се од проф. Леже, пошли интернираним, између њих двојице падоше следеће мисли:

— Какве су ваше крајње констатације? —питао је Барањон.

На шта ће хемичар:

— Галванопластика! Чиста и бистра галванопластика! Никаквих микроба ту нема, већ само и једино галванопластика!...

*

Окужени.

Ходницима шетаху људи, одевени у беле блузе и платнене кукуљице. Цела ова средина у коју су споља продирали свежи сунчани зраци, давала је такав контраст да је Марсел Барањон, у првим тренуцима, имао утисак да се налази у тамници.

— Врло бих се радо — рече др. Барањон: — поразговорио с оним интернирцима који знају ма шта о смрти мога покојнога стрица.

Тарден загледа у своје прибелешке и обрати пажњу на бр. 16, Жака Тулеа, вратара виле његова стрица.

Позваше Тулеа. Овај поче целу тужбалицу:

— Ах, господине докторе, господин Барањон је само о вама говорио. Толико се радовао вашем повратку!... Ах, господине докторе, можете ли ме извући из ове апсане?! Оставићу овде здравље, јер нисам био болестан кад сам амо ступио.

Затим прихвати, као сећајући се:

— Не сећам се бог зна чега. Тога дана господин је био све време ван куће. Вратио се управо на вечеру. У седам сати добио је посету једног господина, који је од неког времена радио с њим трговачке послове. Били су заједно нешто преко пола сата, те онај господин оде. Г. Барањон је легао у постељу у 9 сати, као обично. Неколико минута пред поноћ куварица Лујза, на последњем спрату виле чује лупу. Прво се престрашила, јер је мислила да се неко увукао у собу до господинове. јер, то није жена, већ кукавица! Да сиђе, није се усудила. По својој прилици је то био сам господин Барањон — тако смо бар мислили после — који је устао из постеље, пошто му је позлило. У један сат по поноћи Лујза која није ни легала, охрабри се и, отворивши прозор, позове мене. Ја дотрчим, јер сам чуо њен глас, мада је неки аутомобил који је стојао пред вилом неких двадесетак минута, својим жамором дивао страховиту и неподношљиву лупу. Обиђем све собе. Уђем и у господинову собу, јер ме је зачудило, да ме господин, који је био врло лак на сну, није чуо како лутам по кући. Г. Барањона нађем испружена на постељи, поцрнела лица. Пријем и тек тада приметим необичну тврдину његове коже. Лекар је стигао одмах на позив телефоном. Сутра у 7 сати ујутру, дођу болничка кола, покупе нас све и доведу амо.

— Сад сте се, ето, и сами уверили, — рече Тарден, — да вам цела та прича није донела ништа ново.

— Е, ту сте се, видите, преварили — изјави др. Барањон, на велико запрепашћење хемичарево.

*

IV.

Испит „окужених“.

Др. Барањон замоли хемичара да га остави сама са „окуженима“, пошто је хтео задобити поверење тих људи. И чим Тарден изиђе гунђајући, почео је:

— Господо, у мени видите пријатеља. Ја сам убеђен да бронзана болест постоји само у мозговима наше господе професора. Зато је у вашем интересу да ми дате потпунија обавештења.

Испит је био завршен врло брзо, у мушком и у женском одељењу.

— Господине Тардене, ваш експериментални метод није вас варао, јер бронзана болест не постоји. Похитајмо да обавестимо проф. Лежеа! — кликне Барањон.

— Како! — ругао се Леже. — Зар нема још ниједнога сата откако сте ушли у овај завод, па већ потпуни успех! А ми, ми се мучимо пуних 45 година, па ништа!

— Не, господине професоре, ја не се размећем науком. Ја сам просто стекао уверење да су умрли од бронзе жртве неког гнусног ниткова, који је успео да науку стави у службу злочина...

Др. Барањон настави:

— Узмите и ви „окужене“ на испит и сви ће вам рећи то исто! Кад год би неко имао постати жртвом „галванопластизације“, једно лице би дошло у посету будућој жртви од бронзане болести и то у току последњих неколико часова непосредно пред саму смрт. Ово лице појављује се осам пута, и само се потрудило да сваки пут име мења. Осам мртвих, осам посета несумњиво истога лица под осам разних имена. Карактеристична је спољашњост тога човека: лице изборано, златне наочари, висок стас, мало погрбљен. Затим, смрт је, без изузетка, увек наступила преко ноћи и увек је примећен пред кућном самртника један огроман аутомобил, са необично великим кошем, са два одељења. Није дванут примећен тај камион, господине! Не два, већ осам, пуних осам пута! И после, за све време стојања пред кућом, мотор аутомобила је у покрету, и диже паклену ларму. Шофер, чији се опис слаже потпуно са спољашњошћу господина који чини посету самртницима на неколико сати пред смрт, тобож поправља свој мотор. Ја пак тврдим са извесношћу да је тај ниткоов пронашао начин да галванопластише на одстојању. Тако мора бити.

(Свршетак у идућем броју.)

Лек за ужежено жито.

Потпуно ужежено жито не може се употребити ни за храну ни као семе. Међутим, има лека да изгуби рђави мирис и да се даје јести, пошто се измеље.

Треба ужежено жито метнути у какво веће корито, прелити га врелом водом и оставити. Вода треба да буде изнад жита за неколико сантиметара и мора остати док се потпуно не охлади. Када се вода исцеди, жито се распростре на сунцу и, пошто се добро исуши, може се слободно млети. Ретко кад се може осетити да је такво жито било ужежено.

*

Чишћење сребра.

Да бисте са сребра скинули мрље од киселина, јаја, рибе, довољно је протрљати сребрне судове меком крпом натопљеном течним амонијаком. Затим опрати сребро чистом водом и сушити крпом.

Пазити при томе да се не удише изблиза онај јаки задах амонијака, јер може наудити.

*

Борба противу рака.

Лорд Атолстен завештао је 20.000 фунти стерлинга ономе који пронађе лек противу рака. Та сума повећала се са 10.000 фунти које је, за исту сврху, приложио један апотекар из Манчестра по имену Јаков Бено.

Аероплан на Алпима.

Љубитељи зимског спорта на Алпима нису могли увек уживати у спорту, а да се не излажу опасностима пењања кроз високе и често непроходне снежне сметове. Данас нема тога заморног пењања, јер постоји лепо уређени авијатичарски саобраћај за превоз спортиста на висине погодне за ски и саонице. У овој сезони уштеђено вам је несносно пењање до врха брега са кога је тако слатко спуштати се у долину.

Алпинизам, благодарећи брдској авијатици, улази у једну нову фазу. Још прошле зиме морале су туристе путовати два дана, два дана мучног пешачења уз високу стрмен, док ове зиме крилата машина носи нас кудгод зажелите. Сваки дан нас води усавршавању саобраћаја; али нажалост не у нашој земљи. То нећемо доживети.

Излазак и залазак сунца и месеца.

		Сунца		Месеца	
		Излазак	Залазак	Излазак	Залазак
		с. м.	с. м.	с. м.	с. м.
недеља	26. фебруара	6 44	17 42	6 19	17 38
понедељак	27. „	6 43	17 44	6 47	18 37
уторак	28. „	6 41	17 45	7 14	19 34
среда	1. марта	6 39	17 47	7 41	20 33
четвртак	2. „	6 38	17 48	8 9	21 33
петак	3. „	6 36	17 49	8 39	22 32
субота	4. „	6 34	17 51	9 12	23 32

Напитак.

Т. Д'Орацио Пјетропаоли.

Корона Јево је прела крај огњишта, надгледајући лонац у коме се кува пасуљ за вечеру. Са великом пажњом повлачила је кудељу са преслице, упредала је међу прстима, па потом подстицала вретено и пратила пажљиво његове бескрајне обрте. У три часа пополдне, у овој малој кујници, беше готово мрак, иако је прозор био отворен. Киша је падала као из кабла, а бледа светлост што допираше са оловног неба, и сувише слаба улазила је кроз узани отвор и осветљавала само мали простор пред њим; остали део кујне беше у мраку.

Корона преде поред светлости од пламена. Преде и мисли. Мисли на Карлу . . . Ко зна да ли се венчала? Има скоро месец дана откако је стигла у Питсбург; досада је венчање већ требало да буде обављено. Боже мој, никаквих вести! Зашто Карла не пише? Замишљала је толико ствари. Зидала је толике куле и ништа није нарушавало спокојство њеног размишљања. Вретено, подстакнуто њеним рукама, играше, а кључање лонца удружено са пљуштањем кише, давало је музичку пратњу овој необичној игри. Никакав други шум није се чуо. А Корона мисли, мисли . . .

Одједном неко гласно викну: „Корона!“ Ова се трже као да је изненада из дубоког сна пробуђена, одбаци преслицу и отрча. Познаде глас писмоноше!

— Ево ти једно писмо! — рече овај. — Добре вести од Карле, сигурно. Писмо је из Питсбурга.

Дрхтећи од узбуђења, дохватила је писмо. За тим завуче руку у џеп и извади из њега три солда које пружи писмоноши, рекавши: „Ево за пола литре!“

— Добро је за ово време — рече овај, спуштајући новац у џеп — али није требало да се трудиш.

— Ово је прво писмо које ми доносиш — рече — па хоћу да пијеш у здравље оне, која ми га је послала.

— Послушаћу, — рече писмоноша, смејући се и оде.

Корона оста на месту непомична као прикована да га посматра како се по киши удаљује; потом се врати у кујну. Са писмом у руци седе крај огњишта, на земљу. Као хипнотисана, посматраше велики четвртасти бледожути коверат, при врху кога се издвајало име исељеника, исписано крупним, штампаним словима. Није знала да чита, али је познавала врло добро писма која долазе из Америке. Пре десет година отишао је први од њених синова у ту далеку земљу, и од тада она мисли само на ове бледожуте коверте у којима су вести од њених милих. Сирота мајка преврташе овај драгоцени коверт, осетивши први пут у животу бол због свога незнања.

Писмо од синова не мари да их чита отац, али Карлина жељаше да чита сама, својим очима. Уздишући устаде. Узе један дебео шал који висаше о ексеру укуцаном у зиду, зави главу и плећа и пође да тражи мужа.

Држаше, да у овоме часу треба да је у штали да намири стоку, те се упути у том правцу. Киша падаше као из кабла, али она је не осећаше. У изношеним цокулама, она се заглибљаваше у баре квасећи ноге, каљајући хаљине, но она се не осврташе ни на шта, мислећи да само што пре стигне и сазна садржину писма.

Кад стиже до штале, нађе врата отворена, али њеног мужа не беше тамо. Помисли да ће отишао на таван по сено, те поче са врата гласно да виче. Бастијан промоли главу кроз један прозорчић, у пола затворен сламом, и викну набусито: — Ко је? — Ја сам — одговори гласно жена. Брзо сиђи; дошло је писмо од Карле. Човек се повуче грдећи, но пљуштање кише покри његове речи. Корона уђе у шталу и упревши поглед у отвор куда требаше да сиђе, чекаше. Али уместо њеног мужа, поче одозго да пада слама, слама, слама. Корона дрхташе. Почека неколико минута који јој се учинише векови, па не могући се више уздржати викну поново:

— Бастијане! Једна груба псовка беше јој одговор и њен муж, љутит појави се на лествицама. Спусташе се, мрмљајући: — Шта се журиш? Шта је? Да се не бојиш да ће писмо побећи? Корона не одговори. Чим га виде, потрча му у сусрет и још он не беше на последњој пречази, кад му она већ пружаше писмо. — Та чекај — рече јој овај, одбијајући је сурово — дозволи ми бар да сиђем. Скочи са јасала и приђе вратима. Дај — рече жени која му следоваше као сен. Она му пружи писмо, наслони се на другу страну врата и грозничаво чекаше . . . Бастијан отпоче да чита: „Драги куме . . .“ Корона разрогачи очи, зину, побледе сва, али не рече ни речи. — Није од Карле, писмо је од кума Јакова — рече Бастијан. Затим отпоче да чита писмо. Кум почињаше са добрим вестима о свима. Потом писаше како Карла није добро и како се није удала, јер „Франческо, младожења каже, да је постала ружна, да су богиње на њој оставиле трага и да је он хтео онакву каква је била раније а не каква је сада.“

Затим продужаваше даље, уз хиљаду понављања и заобилажења, да је на девојку јако утицало ово неверство од стране вереника, да је готово облесавила и да ће је, пошто он и жена треба да се врате у Италију, повести са собом, јер она овде нема никога ко би је издржавао, сем тога, вереник тражи натраг новац који јој је дао за пут.

Завршивши читање, Бастијан погледа у жену; беше бледа као мртвац, лица згрчена од бола. Али он не имаде више сажаљења према томе болу. — Шта гледаш? — викну

јој. — Шта си се залудела? Чија је кривица? Ја нисам хтео да Карла иде тамо да се уда; ја ти непрестано говорах: Онај који хоће моју кћер, нека дође овде, у кућу, да је узме. Али ти нећеш; хтела си по сваку цену да је пошаљеш тамо. И сад, јеси ли видела шта се догодило? Онај нитков није се хтео њоме оженити и ја сада имам да платим два путовања или шест стотина лира. Где ћу да их нађем? Где да нађем новац? Корона не одговори, можда не разумеде. Као какав аутомат врати се у кућу, седе на земљу поред ватре и наслонивши лице на колена, горко се заплака.

Три дана је живела обузета немоћи и бесвешћу. Њен муж не престајаше да јој досађује свима могућим тоновима, како је она проузроковач пропасти њихове кћери, али она му не одговараше. Можда га чак није ни чула. Бринула се као и обично о домаћим пословима али као у сну, не могући сама себи дати рачуна о ономе што ради. Једна непрекидна мисао мучаше јој мозак: Кад ће доћи? Кум пише: путујемо прекосутра. Питала би Бастијана, али није имала храбрости. Бројала је и прорачунавала колико дана треба да проведу на путу, према ономе што је слушала. Овај рачун јој говораше, да Карла тек што није стигла. Она не знађаше да ли да се боји или да жели тај долазак, али га очекиваше грозничаво. Трећег дана увече, стиже телеграм из Напуља, послат од стране кума, којим означаваше воз којим ће он, жена му и Карла да дођу на станицу Кастелверде.

Сутрадан ујутру, када се Корона и Бастијан Јево пењаху на кола која требаху да их одвезу на станицу, снег падаше крупним пахуљицама. — Само да нам снег не затвори пут — мрмљаше Бастијан, седајући крај жене. — Још би нам само то требало, да останемо узапћени у Кастелверде. — Његово лице беше мрачно као овај снежни децембарски дан. Крај њега, Корона скриваше, под велики таман шал од тешког лана, лице, бледо као у каквог мртваца.

*

Кад стигоше на станицу, воз из Напуља тек што не беше дошао. Бастијан потражи обавештење о томе од једног носача кога познаваше. — Има задоцњење — одговори му овај — нападао је силан снег горе на Рокасета и воз ће имати задоцњење најмање један час. Бастијан, као одговор на све, избаци три четири псовке на адресу једне високе личности тога места. Носач се од срца насмеја, потапша га по плећима, па рече: — Браво, друже па ти си од наших. Ти се не бојиш великаша? — Ја да се бојим? — узвикну Бастијан, задовољан што може да искали љутину коју уздржаваше у себи, због тога што мора да плати два путовања, због неверства учињеног према кћери, због страха да му снег довече неће дозволити да се врати кући — ја да се бојим? Казао бих ја у очи томе господину да железница није требала да пролази горе, где једва орлови пролазе, већ преко мога села и да је, ако је он својим утицајем учинио да прође преко Рокасета зато што је то његово место, учинио највећи безобразлук. — Браво, браво, — понови опет носач — ти си од наших, ти си социјалиста!

Бастијан и не знађаше шта је социјализам, али само да би изгледао важан, он потврди. Тада му онај отпоче да прича у бескрајност; држаше му читаву придику, понављајући и натуцајући говоре, које је чуо од вођа партије у Терни, одакле је и дошао на ову станицу: „Пролетаријат, слобода рада, сунце будућности, и т. д., и т. д.“ Бастијан повлађиваше, потврђиваше главом, иако не разумеваше ни једне речи.

У један мах, иза стаклених врата, појави се шапка шефа станице. Погледа унутра, насмеја се и оде. Чуо је из своје канцеларије ово приповедање у чекаоници треће класе, па заинтересован беше дошао да види у чему је ствар . . . Носач се мало збуни, и, у пркос његовим антивласничким идејама, присуство претпостављеног учини те ућута. Али тек што овај измаче, отпоче понова своју придику, бесмислену и пуну граматичких погрешака. А воза нема још да дође. Корона, шћућурена у један угао, увијена у тешки шал, умираше од муке и бола. Она не слушаше брбљање свога мужа и социјалисте, чак их и не осећаше у својој близини. Напрезаше уши не би ли чула тутњаву воза из даљине или какав сигнал који би означавао његов долазак. Напослетку сигнално звоно зазвони. — Ево воза — рече носач и пође напоље. Кад би на прагу, окрете се и упита Бастијана: — Кога чекате? — Три особе које се враћају из Америке. — Ја ћу пртљаг изнети — рече овај и оде. Ето воза излази доле из тунела, приближава се полако по снегу. Стаде. Једна врата се отвориште и из вагона треће класе изиђу три особе, један човек и две женске. Они су. Бастијан се приближи, пружи руку куму. Корона стоји на прагу као скамењена. Ево кума-Луизе где јој прилази, водећи за руку Карлу. Зове је по имену, продрма девојку, говори јој: — Ево твоје мајке! Корона шири руке, пружа их према својој кћери, али ова остаје непомична, не познаје је. У пркос томе, једна жена грли је, милује и зове. Карла остаде неосетљива, без свести. А кума- Луиза за то време прича матери тужну историју: Карла испочетка не хтеде да верује да би је Франческо могао изневерити: „Волели смо се још док смо мали били, говораше, шали се, хоће да проба моју љубав.“ Али њега једног дана нестаде и она више не знађаше ништа. Удар беше прилично јак и неочекиван. Она је била посвећена убеђена у верност свога вереника. Кад се беше уверила да ју је изневеверио, није плакала, није викала, остаде згранута као да су јој срце ишчупали. Корона јецаше слушајући ову

тужну историју, а Карла гледаше ове две жене блага, мирна, бесвесна. — Били смо известили њену браћу о несрећи ове сиротице, али они одговорише да не могу да напусте Чикаго, где су врло добро упослени. И тада помислисмо да је за Карлу најбоље да је одведемо њеним родитељима.

Воз продужаваше, пртљаг већ беше натоварен на кола. Бастијан викну: — Хеј, жене, хајдемо! Али, кума-Луjза, која се беше већ навикла на неку удобност, изјави, да јој се не путује два сата по снегу и ветру на овим неугодним колима, него да ће да чека поштанска кола. И њен муж беше истог мишљења, те Бастијан, Корона и Карла попеше се сами у кола. Снег падаше крупним пахуљицама. Корона уви своју кћер у један шал који је нарочито предвидела за њу. Као мало дете, Карла дозволи да је увију и после четврт часа путовања наслони уморно главу на материно раме. Спаваше мирним сном малог детета. Корона је обухвати једном руком око струка и плакаше тихо. Мрачна лица као овај децембарски дан, Бастијан Јево скидаше, с времена на време, поглед са коња и премешташе га мутног на заспалу кћер, и мрмљаше речи љутине и сажаљења.

*

Карла не познаде своју кућу, као што није познала ни своје родитеље. Пријатељице, рођаке, другарице, никог не познаде. Проваћаше по целе дане седећи уз огњиште са погледом упртим у пламен. Корона је посматраше плачући и размишљаше о начину на који би је излечила. Болест њене кћери не беше у стању да излечи никакав лек, никоји лекар на свету. И она се са великом побожношћу препоручиваше Богу и његовим свецима. Налагаше сваког дана службе и деветодневне молитве, даваше милостињу, паљаше сваког дана кандило пред Богородицом и сваког дана је мољаше: Богородице моја, ти знаш колика је велика мука гледати сопствену децу како пате, ти, која си гледала убиство свога сина. И моју кћер су такође убили; Богородице, убили су јој срце. Учини да оживи.

Али дани пролажаху а чудо се не догоди. Карла се не излечи а мајка удвостручи молитве.

Једнога дана, за време док се мољаше пред Богородицом, учини јој се као да јој неки глас рече: Иди код магаре* и тражи помоћ. Она помисли да је овај глас њеног незнања, глас божански те би начисто да је то божанска воља. Једног јутра замоли једну рођаку да пази на кућу и Карлу, па оде у Рока где становаше магара.

Беше оштар јануарски дан; сунце сијаше на ведром и чистом небу које изгледаше као неки метални свод на коме је утврђена једна велика златна кугла, усијана али хладна. Хладан северац смрзаваше лице, спречаваше дисање. Корона не осећаше хладноћу, корачаше журно по смрзнутом снегу. Нада је загреваше, оживљаваше. Магара је прими срдачно; намести је да се поврати, да се загреје и причу о недаћама њене кћери слушаше пажљиво. — Имам лек који је погодан за тебе, један напитак који баца у заборав — рече. — Али пре него што ти га дам, мораш се заклети да, ма шта се догодило, ником нећеш казати да сам ти га ја дала. Ја сам сигурна у моје лекове, али лекари воде борбу противу мене, јер знам да лечим боље од њих, те ме је страх од њихове освете. Стави обе руке једну преко друге у облику крста, па рече: — Закуни се. Корона, не оклевајући, положи своју руку преко магариних и рече свечано: — Заклињем се. Тада јој ова пружи неке траве и неки прашак и нареди јој како ће да их употреби. — За три дана твоја ће кћи заборавити неверника и биће излечена — рече јој. Пуна наде, Корона се врати по смрзнутом снегу и хладном ветру.

Сутрадан отпоче да даје Карли лек онако како јој је магара препоручила. Тога првог дана увече, девојка, која увек беше јела са апетитом, не хтеде да једе. Корона се мало уплаши; али следећег јутра, болесница без оклевања попи кафу у коју јој беше налила дозу одређену за тај дан и она се охрабри. Око подне Корона, по повратку са извора, нађе кћер онесвешћену. Није се уплашила, јер се сети да јој је магара казала: — Немој се плашити, ако би твоја кћи за време лечења патила. Заиста, пошто прође несвестица, Карлино лице поврати природну боју и болесница јеђаше тога дана врло добро. Увече око вечере доби поново несвестицу. Бастијан хтеде да зове лекара, али Корона никако не даде. Магара је беше уверила да ће њена кћи оздравити; ово није ништа друго него криза произведена од стране напитка који врши своје добротворно дело.

Збиља, у тренуцима грчева, са Карлиних очију нестајаше густе магле растројства. У тим тренуцима она гледаше мајку тражећи помоћ погледом, који понова постајаше људски. Са каквом надом несретна мати употреби и последњу дозу! Тога дана требаше да се догоди чудо! Али, после нешто више од пола часа пошто је добила напитак, Карла поче да повраћа. Напрезање стомака задаваше јој силне болове. Корона је храбраше, говораше јој да се не боји и изгледаше као да сирота луда разуме и да се храбри. Наједан-пут, несвест је обузе понова. Корона беше сама код куће. Испочетка се није бојала, али после примети да је ствар овога пута много опаснија него раније. Лице болеснице постаде бледо као восак и ишарано великим модрим мрљама. Корона, уплашена, позва једну сусетку у помоћ.

*) Врачара.

Ова, чим уђе у собу у којој лежаше девојка, застаде уплашена. Сиротица беше постала таква да се није могла познати, унезверена, са очима разрогаченим од бола, уста искривљених. — Корона, твоја кћи умире — рече жена — идем да зовем лекара и свештеника. Као статуа, Корона стајаше крај грчевима обузетог тела своје кћери. — Ја сам је убила; мојим рукама сам је убила. Ова јој помисао мучаше мозак, довођаше је до лудила. Хтела би да јој помогне, али не знађаше шта да ради. Не падаше јој на памет никакав лек којим би могла оживети умирућу кћер. Није знала ништа друго до једино то, да је моли, да је преклиње да отвори очи, да је погледа, да јој не задаје неизмеран бол, умирући њеном кривицом.

Дође лекар; девојка дисаше врло тешко. Лекар прекори жену што га је звала тако доцкан. — Ја не прегледам мртве — рече и оде љутит. Тако исто и парох нештедимице прекораваше небрижљивост матере. — Дозволили сте да вам кћи умре без причешћа. Бојите се причешћа, али причест лечи и тело неки пут. Не убија никад. — Благослови леш и оде, и он љут. Корона не обраћаше толико пажње на лекареве речи, али парохове је горко заболеше. Дакле не само телу већ и души своје кћери је учинила зло. Паде на колена крај хладне лешине своје љубљене кћери и остаде тако дуго, без суза, без узвика. Затим се стресе. Дође јој воља да помогне женама које је облачаху, својим рукама направи венац од вештачког цвећа око белог чела покојнице, својом руком стави један цвет међу скрштене ледене руке. Без иједне сузе, она гледаше своју Карлу у ковчегу; али када га тешки поклопац затвори и она не виде више своју љубљену кћер, стресе се и један страшан крик оте се из њених груди: — Опрости, Карла, кћери моја, опрости; ја сам те убила. — Нико не обраћаше пажњу на те њене речи. Бол доводи до бунила; а о речима онога који бунца не води се рачуна. Она једина знађаше страшну тајну смрти своје кћери. Ова ужасна тајна је раздираше до последњег дана живота, и однесе је собом у гроб. Беше се заклела да ћути и ћутала је.

Нико никад не сазнаде зашто умре Карла Јево. Превео С. М.

За вечност.

Жак (20 год.). Луција (19 год.).

У шуми око Париза. По заласку сунчевом.

Жак: — Ах! моја љубљена!

Луција: — Мој драги!

Ж.: — Ја сам срећан! Ти не можеш знати колико!

Л.: — Ниси више од мене.

Ж.: — Чини ми се да те познајем од свог постанка.

Л.: — Ја, од увек. Међутим, нема ни две недеље.

Ж.: — То не чини ништа. Ја те волим. То је свршено. Ја никад нећу волети другу жену осим тебе.

Л.: — Је ли истина?

Ж.: — Ох! Ја ти се заклињем. У шта само хоћеш?

Л.: — Ни у шта. Пољуби ме!

Ж.: — Прво ти.

Л.: — Затим ти, два пута?

Ж.: — Десет, двадесет, сто . . .

Л.: — Хиљаду. Чујеш ли мале тице?

(слушају)

Ж.: — Да.

Л.: — Ја их обожавам.

Ж.: — Каква је та тица? Сеница?

Л.: — Не знам. То ме се мало тиче; она пева, као што се ми волимо, из свег срца.

Ж.: — Где је, врага?

Л.: — Нећеш је наћи. Никад се не виде тице које певају. На шта мислиш?

Ж.: — На тебе. На све. Ни на шта.

Л.: — Као и ја. Како да ти кажем? Чини ми се да преживљујем у исто време све епохе свога живота: кад сам била мала . . . као што сам сада . . . и најзад кад будем стара . . . и ти не будеш више ту.

Ж.: — Зашто плачеш сада?

Л.: — Јер ме у то време нећеш волети више.

Ж.: — Ја ћу те увек волети.

Л.: — Не . . . Дуго . . . то знам! Врло дуго. Али . . .

Ж.: — Увек!

Л.: — То је већ лепо, дуго — видећемо.

Ж.: — Онда значи, ти ми не верујеш? Ја лажем?

Л.: Ох! Ја сам сигурна да си ти искрен, благо моје, ја не сумњам у тебе. Ти ћеш ме волети бар 10—15 год. . . . Но, ја сам у то сасвим сигурна . . .

Ж.: — Ах! Незахвална! Заједљива!

Л.: — Двадесет, ето!

Ж.: — Не, али за кога ме ти држиш, за ћудљивог човека?

Л.: — Двадесет година! Та помисли како је то дуго, анђеле, размисли о томе! Ипак, ја се мирим с тим. Али после? . . . После 20 год. ја ћу имати 39 год. . . . Ја можда нећу умрети . . . имаћу још дуго да живим. Шта ћу да радим тада без тебе? Шта ће тада бити?

Ж.: — Али зато ћу ја бити ту . . . и обожавати те, увек, увек! до краја . . . Никад те ја нећу оставити, разумеш ли? За своју малу, до смрти. Од прве вечери како сам те одвео у Бутиску шуму, има 15 дана, ја сам ти заклет; ти се дакле тога не сећаш?

Л.: — Ох! да.

Ж.: — У малој мрачној алеји . . .

Л.: — Када смо плакали . . .

Ж.: — Ми зато не бејасмо несрећни. Ех добро, даћу ти обећање.

Л.: — Али ти не можеш... Ти нећеш моћи...

Ж.: — Ето сад! Зашто?

Л.: — Зато... зато... што ти... ја...

Ж.: — Погађам. Довршн!

Л.: — Толика разлика! Твој је отац бележник... Ја... једна модискиња. А и све остало што нас раздваја.

Ж.: — Ништа од тога. Шта је то што нас раздваја у овом тренутку где ја држим твоје руке у својим? Можеш ли ми то рећи? Па добро, та иста ствар биће вечито! Цео ће нам живот проћи у љубави. Ја сам то мало час решио.

Л.: — Како ти то уређујеш? А твоја породица?

Ж.: — Ја не уређујем, само ће се уредити.

Л.: — Ја нисам жена која ће ти чинити част у твоме свету...

Ж.: — Мој свет то си ти, само ти, сав мој свет.

Л.: — Ја не зарађујем ништа, готово ништа.

Ж.: — Ја ћу зарадити за двоје.

Л.: — Али како?

Ж.: — Не знам. Бићу журналист.

Л.: — Њих има већ толико!

Ж.: — То није ништа. Један више неће ништа чинити. И, најзад, не говоримо више о томе. Ја нисам у очајању. Ах! живот је тако лак, видиш ли, кад се живи у двоје.

Л.: — Ох, да!

Ж.: — Ја не разумем оне који се туже на живот. Са тобом, мени је све равно! Спавао бих испод мостова. Ишао бих и у Нумеју.

Л.: — Ја такође. Али ја сам поред свега мало забринута.

Ж.: — Немаш право. Ти добро видиш да сам промислио о свему?

Л.: — Без сумње.

Ж.: — Ја ћу радити својим рукама, па ето! Ја сам млад, јак... Бах! Не, будућност ме не плаши. Загрли ме!

Л.: — Будућност! Ја је се плашим.

Ж.: — Како? Реч? Стварност?

Л.: — Обоје, драги мој. Будућност, то ће рећи оно, што се не зна... оно што је ту иза врата, што се не може избећи, што уређује све што је унапред. Будућност ми је од увек чинила тужан утисак, као да ће доћи несрећа.

Ж.: — Та хајдмо! Весеља, радости, других ствари. Та зар је тужан живот у нашим годинама?

Л.: — Ми нећемо вечито имати, ове наше године.

Ж.: — Нема тих који се не воле и кад остаре.

Л.: — Ти си мио. Ти нађеш речи срцу, које изазивају сузе.

Ж.: — Ја нећу да ти плачеш више никад.

Л.: — Па шта ти хоћеш?

Ж.: — Ја хоћу, да ти ни на шта не мислиш, да пустиш живот да пролази, поред моје мишице, очију затворених, као да будна сањаш у чуну који иде током воде.

Л.: — Ја врло волим да се возим чамцем! Ми ћемо се возити?

Ж.: — Да. На лепој обали пуној хлада и тајанствености, са дрвећем врло старим чије лишће трепти...

Л.: — То је као на сликама... А затим и на језеро?

Ж.: — Да. Језеро Екос. Језера у Италији... Сва језера која ти будеш хтела.

Л.: — Нарочито језера где има месеца?

Ж.: — Разуме се.

Л.: — Ох, мој драги!

Ж.: — Луција, Луцета! Мала моја!

(Пољупци.)

Л.: — Зашто ме зовеш малом?

Ж.: — Ништа... ја сам срећан. Ја видим вечност.

Л.: — Ја такође... Чини ми се као да ја нисам више ја... Као да имам да кажем шеширом због нечему... Као да се никад нећу помаћи одавде и то све а да нисам ништа ни пила ни јела. То је дакле љубав?

Ж.: — То је.

Л.: — Говори се, хоћу рећи у романима... да се због ње пати... да се плаче и умире?

Ж.: — Каква глупост!

Л.: — Они се варају?

Ж.: — Да. Они не знају.

Ноћ је пала.

Л.: — Драги, ја мислим на малу собу коју ћемо имати... са материјом на зидовима... нашу собу за нас... где се неће разликовати дан од ноћи. Када ће то бити?

Ж.: — Не знам... ускоро.

Л.: — Да. Али да ли се ти не плашиш тога?...

Ж.: — Све ће се уредити. Буди мирна... Све се уређује...

Л.: — Ах! ја бих хтела бити старија неколико година...

Ж.: — Зашто?

Л.: — Да бих била сигурнија.

Ж.: — Ох! Злоћа! Сигурнија! Каква ти је већа сигурност потребна? Ти имаш моју реч, моју заклетву, моје пољупце. Ја нисам као други. Ја сам се предао, то је за вечност. А ти?

Л.: — Ох, да! Ја још више од вечности! И после ње!

Ж.: — Па добро. Пошто смо се заклели једно другом за сва времена... чега се плашимо? Ничег, ничег!

Л.: — Без сумње... али...

Ж.: — Али шта?

Л.: — Све ми се то чини немогуће... за тренутак кад на то помислим...

Ж.: — Не мисли. Ти сувише мислиш. Загрли ме. Дај ми руке. Погледај ме, ма да је мрак, као да ме видиш... Да осетим твоје очи на мојим. И затим кажи — само брзо — кажи моје име сасвим тихо. Или боље не гогори ништа. Ћутимо заједно... Хоћеш?

Л.: — Да.

Ж.: — Не чује се ништа.

Л.: — Ништа.

Ж.: — То је звезда што се тамо светли?

Л.: — Да.

Ж. (нагло се диже и затури): — Ох, Луција, моја Луција!

Л.: — Шта! Шта ти је?

Ж.: — Волим те! видиш ли... волим!...

Л.: — Ја још више, Жаче! Кад би био и слеп... хром... исто бих те овако волела!

Ж.: — Слушај, драга... Хоћеш да отпутујемо... сутра?

Л.: — Како?

Ж.: — Хоћеш? Остави твој дућан!

Л.: — Али... А ти? Твоја породица?

Ж.: — Ја ћу им оставити једно писмо... Ми ћемо им писати са стране.

Л.: — То значи да ћемо ићи далеко?

Ж.: — Да... Ја ћу ти све рећи. Ја имам 800 франака.

Л.: — 800 франака! Та ми смо онда богати?

Ж.: — Да. То ће чинити да будемо боље услужени... То ће нам трајати бар годину дана... На страни, живот је јефтинији но у Паризу. Време ће се потом окренути. Хоћеш? Кажи једну реч. Ја те обожавам, ја сам луд... Ја бих хтео да нема никог сем нас на земљи...

Л.: — Умири се, драги... ја те молим. Слушај... ја пристајем радо.

Ж. (на врхунцу): — Ох! Хвала, хвала!...

Л.: — Али... Доцније. Не сутра, већ доцније.

Ж. (запрепашћено): — Ох!

Л.: — Не. Не знам... ја се бојим да не учинимо несрећу... мало неразумну... па да се после кајемо... Причекајмо мало... До идуће недеље.

Ж.: — Нека буде. Причекајмо до идуће недеље! Али волиш ли ме ти?

Л.: — Ох!

Ж.: — Из свег срца?

Л.: — Из свег...

Ж.: — Ходи!

Л.: — Пази само.

Ж.: — Нема никога...

С Француског
Прев.: З. П.

Модерни кревети.

Ко би рекао да ће кревет изићи из моде! Немојте ме рђаво разумети, не спава модеран човек на даскама, али кревет онакав какав је био досада, дрвени кревет са два наслона, није више у милости моде. Данас Парижани купују још једино душек који се намести на четири ноге.

Париски фабриканти намештаја тврде да је мода објавила рат дрвеним креветима. Како је то настало? Да ли је из здравствених разлога или због штедње кревет претворен у диван? Треба ли у тој моди видети утицај рата, који је приморавао милионе људи да спавају где било, у води и у блату, на слами и на даскама, на земљи или на бетону?

Међутим, фабриканти које је интервјуисао један париски лист уверавају да мода дивана уместо досадањих кревета није постала ни из здравствених разлога нити из економских разлога. Пре рата и најсиромашнија породица имала је кревете. Нико не би спавао без невоље на дивану, готово на висини паркета. Дрвени кревет био је домаћа светиња. Од храстовине, од ораховине, од маћагонија, од гвожђа или од месинга — свеједно — кревет је био солидан и масиван, и прелазио је од оца на сина (или кћер) са свима успоменама и... стеницама.

Чула се прича о ратницима који су толико навикли да спавају на тврдом, да бајаги више не могу да поднесу кревет. А то није истина, иако је тачно да су се ратници патили. Али баш зато они су једва дочекали да се врате у своје удобне постеље на широким и равним креветима.

Криза у становима и једино несташица станова довела је до избацивања старинских удобних, дрвених и модернијих месинганих кревета. Кревет даје соби обележје спаваће собе, док диван, кад га покријете каквим лепим застирачем и претрпате модерним јастучићима, не одаје да сте у спаваћој соби, већ вам може украсити сваку собу за примање. Уз то, диван заузима мање места, ужи је, удобнији.

Наравно да су са креветом избачени из соба и ормани, а место њих унесени су „комоди“, који се баш јако цене ако имају старински изглед, а који се покривају неким старинским везеним ткивом, па се по њима наместе вазне и канделабри као на камин. Разуме се да и „ноћни сточић“ одлази у недођин — бар док се не реши криза станова.

Укратко, „спаваћа соба“ је изишла из моде, што је добродошло данашњим удавачама које и онако скупо плаћају и стан и оно што унесу у стан. Према томе изгледа да сте особито модерни, ако имате само собу за примање, собу са диванима који су застрвени источњачким ћилимовима и улепшани суседством „Комода“. Верујте ми да је тако. Ето, то каже и „Клариса“ из париског женског листа „Ева“.

В. Р.

Кокетне служавке.

Доскора су по великим варошима домаћице радо узимале младе и лепе служавке (тако пише један париски лист, који је можда требао да каже: домаћини). Узимали су их и поред извесних опасности које су разумљиве кад је у кухињи каква налицкана и гиздава девојка, али која тако лепо изгледа када дођу гости. Она је свежа љупка, чиста, једном речи апетитна је и она и јело које она донесе на сто (не може свако имати и собарицу).

Данас су се времена променила и људи неће више кокетну и лепушкасту куварицу, већ траже озбиљне и сталожене старије женске. Главни разлог је што постоји уверење да младе служавке лупају посуђе више но старије. Оне се лицкају, сваки час завирују у огледало и при том слабо пазе да ли ће што разбити! А данас је посуђе скупо, скупље од сребра из предратних времена. Овај разлог треба уважити.

Први консул и његов министар.

У доба када је Наполеон био још у звању првога консула десио се између њега и Фушеа, министра полиције, овај разговор.

— Да, да, дешавају се, министре, по Паризу ствари о којима ви ништа не знате!

— Таквих ствари ће врло мало бити, консуле! одврати му некадањи јакобинац.

— Ја вам велим, да баш и овде, у овој палати, из које не би требало ни мува да излети, а да Ви, као министар полиције, не знате куда и зашто, излазе и улазе људи ноћу, а ви о њиховим плановима немате ни појма.

— Мислите ви на оно, што се дешава ноћу?

— Да, да, баш то, што се дешава ноћу.

— Варате се, консуле, мени су ти ноћни догађаји врло добро познати.

— Хм, баш сте погодили! рече Наполеон са ироничним осмехом.

— Остајем при ономе што сам рекао.

— Па, хајде, реците ми шта знате.

— Допуштате ли, консуле, да говорим отворено?

— Говорите слободно!

— По дужности својој морам слушати, али ми и ви морате допустити да о нечему говорим искрено и отворено. један омалени човек, са сурим огртачем, набије на очи округли шешир и излази често између осам и девет из Тиљерија. Са њиме је господин де Брен или пуковник Дирок. Они иду обично испод руке.

Та два друга оду у улицу „Ст. Хоноре", или у улицу „Ришелије", или понекад у „Пале Роајал". Уђу у трговине и онај са сурим огртачем тражи по нешто да купи, док његов друг разговара са трговцем, или са којим од послуге. Обично тај пита: Шта се мисли и говори о влади?

— Е, грађанине, одговара упитани обично неповерљивим гласом, па није тако ни рђаво!

— Свакако људи нису задовољни са Бонапартом?

— А, не...

— Зар он није опак човек, који влада помоћу војске и свуда мути?

— Боже сачувај! Што он ради добро је.

— Одиста? пита онај омалени човек, а притом свој оштри поглед управи на трговца и хоће још нешто да сазна.

— Пре неколико дана, настави Фуше, паде на ум том ноћном скитници да каже неколико ружних речи о првом консулу. Било је то у једном дућану у улици „Ст. Хоноре". Трговачки помоћници, којих је било шест, наљутише се, дочепаше рифове, и да није било на улици осам до девет мојих људи који су прислушкивали, настала би права туча. Онај омалени човек у суроме огртачу, као и његов пратилац, добили би по леђима читав календар.

— Да, да, то су ваши људи само по дужности чинили! одговори први консул и румен му се појави на лицу.

— Не прекидајте ме, ђенерале, нисам још све казао. Допустите ми да продужим. Дошли смо тек до девет сати ноћи, а ја вам имам рећи још неке појединости, које су се десиле много касније. Тај мали човек...

— Не помињите ми више његов узраст, то нема никакве везе са догађајима! прекиде га Бонапарта брзо.

— Допустите ми, ђенерале, да сваки мора бити тачан у својим извештајима. Тај мали човек са сурим огртачем извуче се понекад око једанаест часова ноћу кроз тајна врата од Тиљерија. Тада га прати само један служитељ. Иде пешице, или на лаким колима са једним коњем. Он одлази лепој певачици Грасини и остане код ње највише један сат...

— Доста, доста! пресече му Наполеон реч.

— Још нисам све свршио, ђенерале! настави Фуше, не обзирући се на његове речи.

— Његове су посете биле сувише кратке, али је сињора Грасини умела да искористи то време. Она се тужила на неверство онога који ју је обасипао поклонима! После му се смеје иза леђа. Она га и исмејава пред Родом, славним виолинистом, чим он изиђе из њене куће!

— Добро, добро! прекиде га љутито први консул.

— Не, ђенерале, настави Фуше, није добро. Та госпођа вас кошта 18.000 франака месечно. Имао сам част да вас о свему известим, па нека вам то послужи као доказ да ваш министар полиције зна и оне ствари које сте ви крили. Шта више, он вам је рекао и оно што ви нисте знали!

После пута.

— Како су вам се допали Алпи?

— Морам признати: немам одређено мишљење.

— Зашто?

— Било је много планина, нисам могла да их средим и да створим чисто мишљење о Алпима.

*

Године.

Госпођа: — Данас сам навршила 35. годину.

Господин: — Чудновато! Ја имам 42, а заједно смо учили основну школу.

Госпођа: — Нисам ја крива што сте ви брзо живели.

*

Путује инкогнито.

Улази полициски чиновник у воз и прилази једном путнику.

— Молим вас, покажите ми свој пасош.

— Не могу, — одговори путник, — ја путујем инкогнито.

*

Памет.

— Чуди ме да су могли покрасти тога банкара, и то још усред бела дана.

— Па шта бисте ви радили да сте на његовом месту?

— Оставио бих кључеве у каси, па би помислили да сам ту.

*

Нов проналазак.

Проналазач: — Господине директоре, имам готов проналазак, како се може испразнити цело позориште за два минута.

Директор позоришта: — Врло добро, али пронађите како ћу напунити салу макар и за двадесет минута.

*

Криви су лекари...

Лекар, у ресторану: — Чујете, газда, ово ваше месо изгледа сумњиво.

Газда, мирно: — Моје није, господине докторе, а лекари су нашли да је теле било здраво.

*

Како је полудео.

Запитали су једног умног болесника како је дошао у лудницу.

— Било је због некакве препирке, — одговори он.

— Па како?

— Врло лако! Људи су доказивали да сам ја луд, а ја сам опет њима доказивао да су они луди. На мојој страни био сам ја сам, а они су били у већини. Већина је онда решила да ме одведу у лудницу.

*

Добар ловац.

Враћа се г. Х. из лова са пуном торбом. Жена, која је навикла да види увек празну торбу, срете га и узвикну:

— Хвала Богу! Доносиш дивљач!... Сигурно си био на пијаци...

— Не, одговори он љутито, у торби је кер кога сам убио.

*

Очигледан доказ.

Једном болеснику дође пријатељ у посету. Болесник, лежећи мирно у постељи, поздрави госта само једним погледом.

— Како је? Није добро?

— Не ваља ништа. Баш јутрос ми је рекао лекар да ћу умрети одједном, само ако се окренем нагло на леву страну.

— Којешта!

— Поновио сам вам од речи до речи лекарево мишљење.

— Никад ја то не могу веровати и ничим ме не можете уверити.

Болесник се наљути и подиже мало:

— Не верујете ми?

— Не!

— Добро, видећете!

Изговоривши то болесник се окрете брзо на леву страну, јаукну и после неколико тренутака издахну.

*

Познаје их добро.

Приликом немачког упада у једно француско село настало је пљачкање. Једна старица оде немачком капетану и пожали се због пљачке у њеној кући.

— Јесу ли вам све узели? упита капетан.

— Не.

— Онда, то није била моја чета, моји људи не остављају никад ништа у непријатељској кући.

*

Немачка памет.

Једном берлинском каплару наређено је да стоји на мосту и да упућује пролазнике оближњу кућу да им се визирају пасоши.

Када је наишао први путник, каплар га заустави и викну:

— Имате ли пасош?

— Не! одговори овај.

— Онда, можете проћи. Да имате пасош морали бисте отићи у ону кућу да га визирате!

*

Growers Bank
San Jose, California, U.S.A.

Kapital ove banke premaša milion dolara a banka se bavi samo bankarskim poslovima. Među Jugoslovenima u Kaliforniji poznata je pod imenom „Naša Banka“.

Gosp. J. I. Bujan, podblagajnik i član Upravnog Odbora ove banke — lično se interesuje da vaspostavi što tešnje trgovinske odnose između naše Kraljevine i Kalifornije — te zato naš trgovački svet treba na njega da se obraća za sva obaveštenja i posredovanje.

Ко жели да купи

лепо и добро имање у Београду или да прода треба се обратити у радњи
Соломона Ј. Коена
посредника
Кнез Михајлова ул. 24.

Таназовић
Фирмописац
израђује стаклене фирме са гаранцијом
Београд
Видинска бр. 17.

Palma

нераздериве каучук-пете за дипеле

Нова, врло корисна књига за жене
Д-р С. Ј. АЛКАЛАЈ
Лекар за женске болести и порођаје у Београду
ЗДРАВА и БОЛЕСНА
ЖЕНА
ПОПУЛАРНА РАЗЛАГАЊА
— Са 40 слика —
Цена д. 20·—
(са поштарином д. 22.—)

САДРЖАЈ:

ПРВИ ДЕО:
1) Састав и облик женских полних органа.
2) Улога женских полних органа: (менструација, трудноћа, побачај, порођај, бабиње и т. д.)

ДРУГИ ДЕО:
1) Болести појединих полних органа: (гонореја, катари и ванаљења, цисти, рак и т. д.)
2) Душевни поремећаји. — Хистерија. — Онанија.
3) Брак.

ИЗДАЊЕ С. Б. ЦВИЈАНОВИЋА — БЕОГРАД

Објава.

Одређена Комисија куповаће за Двор известан број за фијакере, теретна кола теглеће коње.

УСЛОВИ:

1) Узимаће се коњи расе Липицанери, боје: белци или зелени, високи најмање 165 см. на пантлици, стари од 4—7 г. да нису пастуви, да су потпуно здрави и да сигурно вуку.

2) Узимаће полукрвне коње, боје ма које, само једнаке у пару, високе најмање 170 см. на пантлици, старе од 4—7 г. да су потпуно здрави, и да сигурно вуку.

3) Узимаће тешке коње за терет расе и боје ма које, висина најмање 165 см. на пантлици, старе од 4—7 год. да нису пастуви, да су потпуно здрави, и да сигурно вуку на колима 2000 килограма.

Примедба: све писмене понуде са описом, по могућсву са фотографијама, слати на Управу Дворске Коњушнице — Београд.

После прегледа понуда, за оне које одговарају условима, Комисија ће путовати по целој Краљевини, преглед и пробу коња извршити, и на лицу места исплату вршити.

Управа
Краљеве Коњушнице

Још неколико комплета сензационог романа из недавне прошлости, који је изишао у 22 брошуре са 20 слика к био разграбљен

„Злочинци на престолу“

у самој ствари низ истинитих доживљаја чланова дома Хабсбурговаца, чија је публикација изазвала највећу сензацију, може се добити по цени од

Динара 10·— по комплету

по избору ћирилицом или латиницом, ако се новац пошаље унапред на администрацију

„Илустрованог Листа“, Београд.

Još nekoliko kompleta senzacionog romana iz nedavne prošlosti, koji je izišao u 22 brošure sa 20 slika i bio razgrabljen

„Zločinci na prestolu“

u samoj stvari niz istinitih doživljaja članova doma Habsburgovaca, čija je publikacija izazvala najveću senzaciju, može se dobiti po ceni od

Dinara 10·— po kompletu

po izboru ćirilicom ili latinicom, ako se novac pošalje unapred na administraciju

„Ilustrovanog Lista“, Beograd.

Власник и одговорни уредник за штампарију и лист **Иван Зрнић, Београд, Краљска улица 22. Телефон број 1751.**

Појединн број **1·— динар.** Поштарина плаћена. Појединн број **1·— динар.**

ЗАБАВНИК

Илустрованог Листа

Независан породично-забавни лист. Уређује одбор. Излази сваке суботе.

Број 9. **Београд, 4. III. 1922.** **Година I.**

Бурма.

Рене Бавен.

У маломе гарнизону у коме је становала за време рата, као већина жена из пука, пошто су се новости овде сазнавале много брже него ли на другом месту, госпођа Л... није палила лампу ни када се смркавало. Њена узана соба изнад мрачне трговачке улице, била је сва у сенци, изузев страну на којој је огледало, где је светлео одблесак уличног фењера. Она је седела наслоњена на фотељу са опруженим и састављеним рукама, којима је обухватила своја колена и тако је сносила патњу тиху, дубоку, врло велику према њеној моћи. Децу би послала у најудаљенију собу да играју; она су у неколико разумевала, јер то није било први пут да њихова мати плаче у самоћи. Она међутим није плакала. Она је размишљала о историји љубави и бола: својој и свога несталог мужа. С времена на време, када осећај њене туге постане моћнији него што би она могла поднети, она је изговарала у себи, без икаквог звука, реч: „Михаило!“ — и њене се руке стезаху помало. Затим се више не би ни помакла. Пред њеним затвореним очима лебдело је непрестано питање, реченица коју је она гледала свуда и на сваком месту, дању и ноћу: „Где си ти?“ Не беше никаквог одговора; никакво човечанско биће, без сумње, не би јој могло дати одговор. Све јој беше празно и мртво, као и ова непозната варош, где она није имала ни родитеља, нити успомена из младости, — за коју је ништа није везивало, осим неколико срећно проведених месеци, данас разорених.

Већ шест недеља она није знала где да тражи у мислима свога мужа. Од јуриша у М..., у коме је Михаило учествовао и који беше његова највећа борба, мало официра се вратило здраво и читаво. Терен за чије су се освајање они борили остао је у рукама непријатељским, и за три капетана, — за њеног мужа и још двојицу — сматрало се да су нестали. Причање неколицине очевидаца уливало је бојазан да ови официри нису мртви. Међутим, ништа се није могло утврдити. Ниједна од трију жена није хтела напустити наду, и није себе сматрала као удовицу, и у самоћи која је свакога дана постајала тежом њих три очекиваху судбину, која је већ била њихова, али коју оне не познаваху. У овим очекивањима свака је сумњала да ће видети крај. Оне су презале од могућих новости. Ова неизвесност била је неисказана самртна мука, али како да зажеле сазнање, кад је један од два одговора овај: „Он је мртав!“...

Госпођа Л... задрхта при шкрипању врата, која се отворише. Донесоше јој једно писмо од команданта депоа. Она се подиже, узме писмо и заблагодари. Затим сама, наслоњена на врата која се малопре затворише, остаде сама с клонулом главом под ударцем који ће је снаћи. „Час је куцнуо!“ — мислила је она. Сада је свршено... Мучење, према коме оно последњих недеља није било ништа, почиње,... почело је.

Она упали лампу и, стојећи поред стола између два прозора, отвори писмо. Командант пука је писао: — „Госпођо,... Имам тужан задатак, да вам саопштим, да мало наде коју гајисмо, да пронађемо вашег мужа живог, треба напустити. После поновног јуриша који предузесмо на положај М..., и који заузесмо, сахранили смо много наших мртвих, који су били остали испред ровова непријатељских. Као што смо сумњали, капетан Л... је био међу њима. Шаљем вам бурму, коју су наши људи нашли код њега. У вашем мужу пук губи, госпођо, једног дичног војника и једног старешину у кога смо сви полагали много наде. Ја поздрављам овога младог друга, који ми беше особито у вољи, и ми ћемо сачувати успомену на њега, која ће нам верно служити за пример...“

Млада жена, која се читајући била нагла, усправи се. Она поново узе омот на коме је направила отисак мала бурма, која се налазила у куту... Али не! То није мог ће! Какву свирепу игру они играју? Бурма Михаилова? Али он је није ни понео! Он је њу оставио при одласку. Последњег дана месеца јула када